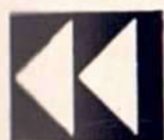
A. I. Borisov

"VASEMMISTO"-RADIKALISMI JA TYÖVÄENLIIKE

kehittyneissä kapitalistisissa maissa

Kansankulttuuri

"VASEMMISTO"-RADIKALISMI

JA TYÖVÄENLIIKE

kehittyneissä kapitalistisissa maissa

A. I. BORISOV

”Vasemmisto”-radikalismi ja työväenliike

kehittyneissä kapitalistisissa maissa

KANSANKULTTUURI OY

HELSINKI

Alkuteoksen nimi

"LEVYI"-RADIKALIZM I RABOTŠEE DVIŽENIE RAZVITYH KAPITALISTITŠESKIH STRAN

Julkaissut sarjassa Istorija, n:o 3 1971 kustannusliike "Znanie"

Suomentanut

MIRJA RUONANIEMI

Satakunnan Yhteisvoima Oy Pori — 1971

Useimmissa teollistuneissa kapitalistisissa maissa on työväenliikkeellä ollut viime vuosina jyrkän voimakkaasti nouseva suunta. Palkkatyöntekijät eivät vaadi pelkästään parannuksia aineelliseen asemaansa, vaan asettavat myös kysymyksenalaiseksi kapitalismin olemassaolon tarpeellisuuden järjestelmänä. Tällaisia mielialoja ilmenee niin laajalti, että se pakottaa puhumaan jo työväenluokan vallankumouksellisen liikkeen uudesta kehitysasteesta.

Oireellista tässä kehityksessä on jatkuvasti voimistuva nuorisoliike, joka suuntautuu nykyajan kapitalistisen yhteiskunnan valtiomonopolistista rakennetta vastaan. Ylioppilaskapinan hurja leimahdus Ranskassa kesällä 1968, Italian "kuuma syksy" 1969, vasemmistososialististen nuorisoryhmien taukoamattomat mielenosoitukset Saksan liittotasavallassa, USA:n opiskelijain voimistuva protesti, joka paisuu välillä erittäin voimakkaan taistelun muotoihin, ovat osoituksia siitä, että nykyinen "uuden vasemmiston" liikehtiminen on vallankumousprosessiin ja nykyisissä olosuhteissa käytävän luokkataistelun kulkuun ja muotoihin vaikuttava joukkoilmiö. "... Pääoman maissa nuori sukupolvi, myös ylioppilasnuoriso, on vallankumouksellisen käymistilan vallassa", L. I. Brežnev totesi kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisessä neuvottelukokouksessa vuonna 1969.

Mutta nuoriso osoittaa monissa tapauksissa taipumusta anarkismiin, yltiövasemmistolaisiin protestimuotoihin, luokkataistelun objektiivisten ehtojen ja lain-

mukaisuuksien huomiotta jättämiseen, koska se nuoren ikänsä ja useiden muiden syiden vuoksi on ideologisessa mielessä varsin epäkypsää osallistumaan tietoisesti vallankumousprosessiin. Erilaisten vasemmistoradikaalisten virtausten ideologit käyttävät tätä hyväkseen pyrkien esittämään ultra-vallankumouksellisten taistelumuotojen ilmauksista tulkintoja, jotka ovat sangen kaukana Marxin opista. Siten he pyrkivät irrottamaan kumouksellisen nuorison erilleen ainoasta todella vallankumouksellisesta ideologiasta, marxismi-leninismistä.

Vain oikea marxilainen "vasemmisto"-radikalismin analyysi, joka yhdistää sen nykyaikaan liittyvien erikoispiirteiden erittelyn niiden keskinäisen vuorovaikutuksen historiallisen jatkuvuuden tarkasteluun, voi antaa vastauksen kysymykseen, mikä on tuo eri ryhmien ja virtausten kirjava kasautuma. Vain sen avulla voidaan selittää selvästi ilmaistujen kapitalisminvastaisten mielialojen ja tietyn antikommunismin eklektinen yhdistelmä äärivasemmistolaisissa oppirakennelmissa.

Tässä mielessä on mittaamattoman arvokkaana apuna Leninin kehittämä metodologia suhtautumisesta pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden erilaatuisiin ilmentymiin. Kuten tiedämme, V. I. Lenin joutui vallankumousliikkeen eri kehitysvaiheissa Venäjällä ja ulkomailla taistelemaan monenlaisin muodoin ja lajein ilmenneitä vasemmistoradikaaleja tendenssejä vastaan, sellaisia kuin vasemmisto-sosialistivallankumouksellisuus, trotskilaisuus, "vasemmisto"-kommunismi. Leninin näistä kaikista virtauksista esittämän arvostelun metodologiset perusteet ovat säilyttäneet täydellisesti merkityksensä nytkin siksi, että äärivasemmistolaisten ryhmien ilmaantumiseen vaikuttavat yleiset lainmukaisuudet, niillä on samat sosiaaliset juuret, samanlaiset katsantokannat ja monesti niiden ulkonaisetkin ilmenemismuodot ovat samanlaisia.

”Vasemmisto”-äärimmäissuuntaus ja nykyaika

Työväenliike joutuu melko usein törmäämään niin vasemmalla kuin oikeallakin sivustallaan kehittyviin opportunismin ilmiöihin. ”Vasemmisto”-opportunismi yhteiskunnallisena ilmiönä on eri maissa erilaiselta pohjalta nousevan pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden ilmentymä nykyaikana samalla tavoin kuin aina ennenkin. Sen ravintopohjaa ovat ahdingossaan kamppailevat käsityöläiset, feodalismin jäänteiden ja kapitalistisen riiston puristuksessa elävä talonpoikaisto, eräät osat lukeneistoa ja siirtomaiden oikeudeton väestö.

Marxilaiset eivät ole milloinkaan kieltäneet, etteivätkö vasemmistoradikaaliset virtaukset voisi tietyssä taisteluvaiheessa esittää edistyksellistä osaa. Nykyaikana esimerkiksi vallankumouksellinen pikkuporvaristo voi asettua oman kansansa edistyksellisen kehityksen johtoon siellä, missä työväenluokkaa ei vielä ole tai se on vasta kehkeytymässä.

Kuitenkin pikkuporvariston ja pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden edistykselliset mahdollisuudet ovat objektiivisesti rajalliset. Nykyaikana, kun vallankumouksellinen työväenluokka on jo muodostunut ja kehittynyt yhteiskunnan johdonmukaisimmaksi vallankumoukselliseksi voimaksi, joka kykenee kokoamaan ympärilleen kaikki sorretut ja riistetyt, ja varsinkin sosialismin kohottua ensiarvoisen tärkeäksi kansainväliseksi tekijäksi voi pikkuporvariston edistyksellinen rooli päästä vaikuttamaan vain sikäli kuin

pikkuporvaristo lähestyy työväenluokkaa ja toimii sen liittolaisena. (Tästä lähemmin B. M. Leibzonin kirjassa "Anarkismi, trotskilaisuus, maolaisuus" — Sosialismin teoria ja käytäntö, liite IV 1970, Helsinki.)

Historiassa on lukuisasti näyttöjä siitä, että rohkean demokraattisuuden, vapaudentahdon ja vilpittömän vallankumouksellisen innostuksen ohella pikkuporvaristo synnyttää myös arkaa reformismia ja kykenemättömyyttä johdonmukaiseen vallankumoukselliseen toimintaan. Sama kaksinaisuus on luonteenomaista myös nykyisin teollistuneissa kapitalistisissa maissa vaikuttavalle vasemmistoradikalismille, joka suuntautuu toisaalta kapitalistista järjestelmää ja toisaalta johdonmukaisinta vallankumouksellista voimaa, työväenluokkaa ja sen etujoukkoa, kommunistista ja työväenpuolueita vastaan.

Maailmassa tapahtuvat syvälliset muutokset ovat lisänneet merkittävästi sosialismin puolesta taistelevan työväenluokan ajamien asioiden määrää ja luoneet uusia mahdollisuuksia taistelun menestymiselle. Suurelta osalta juuri siksi työväenluokan kansainvälisen vallankumouksellisen liikkeen nykyinen vaihe on erityisen merkittävä. Samasta syystä myös taistelu kaikenlaisia opportunismin ilmentymiä vastaan on tänä päivänä sen edessä niin vaativana tehtävänä.

Erilaisia opportunistisia pikkuporvarillisia virtauksia on aina syntynyt niin työväenluokan ja sen puolueiden omassa piirissä kuin sen ulkopuolellakin. Esim. 19. ja 20. vuosisadan vaihteessa kansainvälisen sosialidemokratian riveihin ilmaantui bernsteiniläinen revisionismi jonka ydinsisältönä oli luopuminen taistelusta sosialismin puolesta vallankumouksellisen työväenliikkeen päämääränä, mukautuminen kapitalistiseen järjestelmään ja vallankumouksellisen taistelupolitiikan vaihtaminen toimintaan osaparannusten saavuttamiseksi. Työväenliikkeen ohjaaminen tällaisin ohjelmin porvariston suvaitsemaan uomaan johdatti työ-

väenliikettä sellaisen kehityksen suuntaan, että siitä oli lopulta tulossa avuton lisäke porvariston vapaamieliselle sivustalle.

Toisaalta vasemmisto-opportunististen, anarkististen ja puolianarkististen ainesten katsantokannoille on aina ollut luonteenomaista halveksiva suhtautuminen järjestötyöhön ja työväenluokan mobilisoimisen päivittäiseen vähä vähältä etenevään arkiseen puurtamiseen, niille on ominaista kansanjoukkojen osuuden sivuuttaminen ja äkkijyrkkien äärimmäisvallankumouksellisten taistelumuotojen palvonta, heittelehtiminen vallankumouksen äkillisen "huipulla" toimeenpanemisen vaatimisesta aatteelliseen luopumiseen porvariston edessä, toivottomuuteen, pettyneisyyteen kaikesta ja kaikista.

V. I. Lenin antoi loistavia esimerkkejä tieteellisestä, tosi vallankumouksellisesta tavasta arvostella vasemmisto-opportunismia ja sen erilaisia muunnelmia. Eritellessään sellaisen vallankumouksellisen "innostuspuuskan" vahingollisuutta, joka ei ole yhteydessä konkreettiseen historialliseen tilanteeseen eikä joukkoliikkeeseen, hän totesi, että "eräitä ihmisiä... on kapitalisminvastaisen ratkaisevan taistelun pitkällinen lykkäytyminen Euroopassa saattanut epätoivon ja anarkismin valtaan", että ei voi olla huomaamatta, "kuinka lyhytnäköistä ja raukkamaista anarkistinen epätoivo on" (Teokset, suom. laitos, osa 18, s. 575).

Arvostellessaan "vasemmistolaiselle" radikalismille ominaista piittaamattomuutta historiallisen ajankohdan erikoispiirteistä, sen edustajien kykenemättömyyttä ymmärtää työväenpuolueiden strategian ja taktiikan ydinolemusta uudessa vaiheessa, heidän sokeaa pitäytymistään määritelmissä, lokakuun vallankumouksen johtaja kirjoitti: "Marxilaisuus ei missään tapauksessa rajoitu vain tällä hetkellä mahdollisiin ja käytännössä oleviin taistelumuotoihin, se tunnustaa uusien, nykyvaiheessa toimiville henkilöille tuntemattomien tais-

telumuotojen *kiertämättömyyden,* kun kyseessäoleva yhteiskunnallinen konjunktuuri muuttuu" (osa II, s. 197). Samoista lähtökohdista Lenin vastusti vasemmisto-opportunismin ideologien harrastamaa "toissapäiväisen" aikakauden ehtojen tuomista nykyisen aikakauden ehtojen sijaan.

Tiukasti rajattujen taistelumuotojen absolutisoiminen, kaavamaisuus ja kaavaoppineisuus ovat asioita, jotka tekevät oikeisto- ja "vasemmisto"-opportunismin edustajista sukulaisia keskenään. Kun ensiksi mainitut idealisoivat reformin sinänsä, uudistuksen uudistuksen itsensä vuoksi ja tulkitsevat toiminnan pikkuparannusten ja osavaatimusten puolesta etenemiseksi kohti sosialismia, niin viimeksi mainitut puolestaan dogmatisoivat paljaasti ja primitiivisesti käsitetyn "vallankumouksen" jossain määrätyissä "barrikaditaistelun" muodoissa ainoaksi kelvolliseksi taisteluksi kapitalismia vastaan.

Pikkuporvarillisten "vasemmisto"-radikalismin muotojen erilaisuus johtuu niiden ilmaantumisen ajankohdan erilaisuudesta, kansallisista olosuhteista, sosiaalisesta erikoislaadusta. Mutta kaikkine eroineenkin "vasemmisto"-opportunismin ilmenemismuotojen moninaisuudessa on suuri joukko yhteisiä piirteitä, joiden pohjalta voimmekin puhua enemmän tai vähemmän yhteisestä sosiaalisesta ilmiöstä. Kuten edellä jo todettiin, äärivasemmistolaisen radikalismin kaikille lajeille on vahvimmin yhteistä pikkuporvarillinen pohja, jolta ne nousevat. Pikkuporvarillinen pohja tulee esille silloinkin, kun vasemmistoradikaalisia katsomuksia ja virtauksia syntyy työväenluokan keskuuteen poliittisena ilmauksena pikkuporvariston vaikutuksesta osaan työväenluokkaa.

Riistävän tuotantotavan synnyttämänä ja siihen tuhansin sitein kiinnittyvänä pikkuporvaristo on kykenemätön luomaan edes likimain tieteellistä omaa oppirakennelmaa yhteiskunnallisesta kehitysprosessista ja

korvaa sen uskomattomalla ideologisella sekasotkulla, jonka erilaiset asettamukset ovat peräisin porvarillisista opeista ja mielivaltaisesti tulkitusta marxismista. Siten onkin kaikissa vasemmisto-opportunismin muodoissa merkittävimpänä ominaisleimana äärimmäinen subjektivismi, kyvyttömyys tai haluttomuus ottaa huomioon yhteiskunnallisen kehityksen objektiivisia lakeja, kutsu suoraan "vallankumoukselliseen" toimintaan ilman yhteyttä konkreettiseen poliittiseen tilanteeseen. "On yleisesti tunnettua, että tällainen vallankumouksellisuus on epävakaata, martoa, ja että sille on ominaista nopea muuttuminen nöyryydeksi, välinpitämättömyydeksi ja haihatteluksi, jopa 'hurjaksi' innostumiseksi johonkin porvarilliseen 'muoti'-suuntaan", Lenin huomautti (Teokset, osa 31, s. 16).

Proletaariselle vallankumouksellisuudelle on ominaista arvioida objektiivista tilannetta tieteellisen realistisesti ja yhdistää siihen kansanjoukkojen vallankumouksellisen energian ja aloitteellisuuden vaikutus. Se myös tunnustaa puolueen ja sellaisten johtohenkilöiden merkityksen, joilla on taito ilmaista oikein yhteiskunnallisen kehityksen tarpeita. Pikkuporvarillinen vallankumouksellisuus eroaa proletaarisesta vallankumouksellisuudesta siinä, että sen lähtökohtana on mielialan spontanismi, tunnekuohun purkautuminen.

Äärivasemmistolaisia virtauksia on syntynyt yhteiskunnallisen kehityksen eri aikakausina horjuvien pikkuporvarillisten ainesten reaktiona jyrkkiin tilannemuutoksiin. Siten anarkismi syntyi kapitalismin riistotaipumusten jyrkän voimistumisen ja pikkuporvariston nopeutuneen köyhtymisen pohjalta. Vasemmisto-esserräläisen äärisuuntauksen synty johtui tsarismin ja imperialistisen sodan köyhdyttämän venäläisen talonpoikaiston lohduttomasta ahdingosta, jolle ei näkynyt tulevan loppua. "Vasemmisto"-kommunismin ilmaantuminen oli paljolti lokakuun vallankumouksen

jälkeen Euroopassa kehittyneen mahtavan vallankumouksellisen nousun ja seuraavan vaiheen tappioiden seurausilmiö. Kapitalismin talouspula ja lähestyvä fasismin uhka antoivat virikkeitä 20-luvun jälkipuoliskon ja 30-luvun alun vasemmistolahkolaisille katsantokannoille.

Marxilaisten aatteiden yleistyminen ei merkinnyt sitä, että pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden ideologia, jonka perusilmentymiä anarkismi ja anarkosyndikalismi olivat 19. vuosisadalla, olisi hävinnyt täydellisesti. Se alkoi mukautua muuttuviin olosuhteisiin, naamioitua marxilaisuudeksi, mistä V. I. Lenin kirjoitti kiinnittäen huomion sen pyrkimykseen vallata asemia työväenliikkeen sisällä.

Täten syntyy vasemmistoradikalismin kehityksessä uusi etappi, jolle ovat oireellisia monenlaiset yritykset tulkita Marxin oppia "enemmän vasemmalta" säilyttäen samalla ennallaan sanavallankumouksellisuuden perinteisen subjektivismin ja uskon "suoran toiminnan" voimaan.

Tässä vaiheessa äärivasemmistolaisia konseptioita verhoillaan marxilaisella terminologialla, ja henkilöt jotka niitä julistavat ilmoittavat olevansa "todellisia" ja "oikeita" marxilaisia ja taistelevansa "opportunisteja" vastaan, joilla leimasimilla he merkitsevät vakavia leniniläisiä, luovan kehityksen alaisen marxismi-leninismin kannattajia.

Siten ääriainekset jo 20-luvulla julistivat herjaten V. I. Leninin teoksen " 'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa" opportunistiseksi. He syyttivät Kominternin leniniläistä linjaa reformistisesta suuntautumisesta.

Siinäkin vaiheessa Lenin arvioi äärivasemmistolaisuuden vallankumouksellisuudeksi, "joka vivahtaa anarkismiin tai lainaa siitä jotakin ja joka kaikissa oleellisissa seikoissa poikkeaa proletariaatin johdon-

mukaisen luokkataistelun ehdoista ja vaatimuksista" (osa 31, s. 15).

Kun yritykset ajaa leninismin ohi "vasemmalta" olivat epäonnistuneet, mainostivat seuraavina vuosina työväenliikkeen piiriin syntyneet uudet yltiövasemmistolaiset ryhmät kaikin keinoin kuulumistaan leninismiin ja pyrkivät esiintymään leninismin ainoina oikeina edustajina.

Sillä taistelulla, jonka Lenin kävi kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä vasemmisto-opportunismia vastaan, on erityisen suuri merkitys. Lenin arvosteli vasemmisto-opportunistisia horjahteluja aina havaitessaan niitä ensimmäisen maailmansodan ja lokakuun vallankumouksen jälkeen perustetuissa nuorissa kommunistisissa puolueissa. Teoksessaan "'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa" Lenin osoitti bolševismin historian valossa, että päättäväinen taistelu niin oikeisto- kuin vasemmisto-opportunismia vastaan on kommunististen puolueiden lujittumisen, samoin kuin oikean strategian ja taktiikan valinnan ja toteuttamisen välttämätön ehto.

Lenin korosti, että laajoja joukkoja ei voida voittaa kommunismin kannalle, "ellei voiteta vasemmistolaista kaavaoppineisuutta, oikaista täydellisesti sen virheitä ja vapauduta niistä" (osa 31, s. 77). Silloisena ajankohtana Lenin arvioi vasemmistolaisuuden lastentaudiksi, vasta hiljattain perustettujen kommunististen puolueiden kasvuvaivoiksi. Mutta hän varoitti, että kaavaoppineisuus ja lahkolaisuus voivat — ellei niitä vastaan käydä mitä päättäväisintä taistelua — aiheuttaa vakavaa vahinkoa paitsi erillisille puolueille myös koko kommunistiselle maailmanliikkeelle. Vuonna 1921, jolloin vasemmisto-opportunistinen virtaus kommunistisissa puolueissa oli voimistumassa, Lenin määritteli "vasemmistolaisen doktrinäärilinjan", lahkolaisuuden, jo suurimmaksi kansainvälistä kommunistista liikettä uhkaavaksi vaaraksi. "Ellei kon-

gressi ryhdy päättäväiseen hyökkäykseen tuollaisia virheitä, tuollaisia 'vasemmistolaisia' typeryyksiä vastaan, silloin koko liike on tuhoon tuomittu. Sellainen on syvä vakaumukseni", Lenin sanoi Kominternin III kongressissa kommunistisen internationaalin taktiikkaa puolustaen (kts. osa 32, s. 466).

Vasemmisto-opportunismi on usein sidoksissa nationalismiin. Se ei ole sattumanvaraista. Lenin kiinnitti huomiota siihen, että samat yhteiskunnallis-taloudelliset ehdot, jotka polkevat ilmoille pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden, tekevät erityisen sitkeähenkiseksi myös kansallisen itsekkyyden ja kansallisen rajoittuneisuuden, jotka ovat kaikkein syvimpään juurtuneita pikkuporvarillisia ennakkoluuloja (kts. osa 31, s. 134).

Teorian alueella se ilmenee haluna asettaa marxismi-leninismin sijaan jokin erityinen, "oma", "kansallinen" marxismi. Tällainen tendenssi on perusteiltaan täysin väärä. Marxismi-leninismi on eheä yhtenäinen kansainvälinen oppi. Lenin korosti teoksessaan " 'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa", että eri maiden vapaus- ja vallankumousliikkeen konkreettisista erikoispiirteistä huolimatta ratkaiseva merkitys on sosialistisen vallankumouksen ja kapitalismista sosialismiin siirtymisen yleisillä ja kaikille maille ehdottomilla lainmukaisuuksilla, joiden olemassaolon marxismi-leninismi on löytänyt, ja että kommunismin perusperiaatteet ovat samat ja yhtäläiset koko kansainväliselle kommunistiselle liikkeelle.

Käytännöllisen toiminnan alueella, politiikassa, vasemmisto-opportunismin yhteys nationalismiin ilmenee loittonemisena työväenluokan kansainvälisyyden periaatteista, pyrkimyksenä paloitella kansainvälinen työväenliike erillisiksi, eristetyiksi kansallisiksi osastoiksi ja pikkuryhmiksi.

Lenin mainitsi edelleen vasemmisto-opportunismin luonteenomaisina piirteinä subjektiivisen tapahtumien

arvioinnin, tilanteen ja taisteluehtojen objektiivisen huomioonottamisen sivuuttamisen ja pyrkimyksen harpata sellaisten kehitysvaiheiden ylitse, joita liike ei ole vielä kokenut, mikä työntää "vasemmistolaisia" seikkailuyrityksiin. Marxilais-leniniläisten puolueiden sisällä toimivien ja tällaista politiikkaa ajavien vasemmisto-opportunistien suuntaus on omiaan eristämään kommunistista puoluetta joukoista, se horjuttaa vallankumouksellisen liikkeen pohjaa.

Lenin totesi useita kertoja vallan siirtymisen työväenluokalle voivan tapahtua eri keinoin ja siirtymisen sosialismiin olevan mahdollinen rauhallista tietä yhtä hyvin kuin ei-rauhanomaistakin. Hän tuomitsi katsomuksen, jonka mukaan aseellinen kapina olisi aina ja kaikissa olosuhteissa välttämätön, pakollinen taistelumuoto. Hän neuvoi kommunisteja omaksumaan kaikki taistelumuodot, niin rauhanomaiset kuin aseellisetkin, parlamenttitaistelun ja ulkoparlamentaarisen taistelun keinot. Tapahtukoon siirtyminen kapitalismista sosialismiin minkä muotoisena tahansa, se on joka tapauksessa aina mahdollinen vain vallankumouksen tietä, vain proletariaatin diktatuurin eli työväenluokan vallan pystyttämisen tuloksena.

Leninin asettamusten merkitys on erityisen tärkeä nykyaikana, jolloin sosialistisen maailmanjärjestelmän muodostuminen, sosialismin vetovoiman suunnaton kasvu, kansainvälisen työväenliikkeen ja kansallisen vapautustaistelun mahtava voimistuminen tekee mahdolliseksi, että useiden kapitalististen maiden työväenluokka voi taistella valtiovallan käsiinsä ilman kansalaissotaa ja turvata perustuotannonvälineiden siirtymisen kansalle.

Työväenluokka voi joutua pakkotilanteessa turvautumaan aseelliseen kapinaan silloin, kun taantumusvoimat yrittävät estää kansan tahtoa toteutumasta. Mutta silloin kommunistit noudattavat Leninin ohjetta, että kapinan julistaminen on luvallista vain val-

lankumouksellisen tilanteen todella synnyttyä ja kansan enemmistön kannatuksen ollessa taattu. Kominternin III kongressissa Lenin paljasti ns. "hyökkäysteorian" teoreettisen kestämättömyyden ja seikkailunomaisuuden. Ydinsisältönä tässä äärivasemmistolaisten esittämässä teoriassa oli, että puolueen pitäisi aina noudattaa hyökkäysasenteista taktiikkaa riippumatta siitä, onko vallankumoukselliselle esiintymiselle olemassa vastaavia edellytyksiä ja ehtoja.

Kapitalististen maiden kommunististen puolueiden päätehtäväksi Lenin asetti työväenluokan enemmistön, työtä tekevien ihmisten enemmistön voittamisen kommunismin kannattajiksi. Hän piti joukoista käytävän taistelun peruskeinona yhteisrintamataktiikkaa ja arvosteli äärivasemmistolaisia, jotka eivät halunneet ymmärtää tämän taktiikan välttämättömyyttä.

Trotskilaisuus, niin vanha kuin uusikin, on "äärimmäisvasemmistolaisuuden" ideologisia pääilmentymiä. Lenin totesi aikoinaan Trotskilta puuttuvan eheää ideologista järjestelmää. Hän sanoi Trotskilla olevan vain "katkonaisia sanoja ja kaikuvia korulauseita, joita on siepattu sieltä ja täältä" (osa 20, s. 148).

Nykyisessä tilanteessa, yltiövasemmistolaisten julistaessa kapitalismin välittömän kumoamisen välttämättömäksi, on trotskilaisuus määrätyssä mielessä elpymässä. Uustrotskilaisuuden ideologit koettavat saada valvontaansa vallankumouksellisen ylioppilasnuorison toiminnan ja tyrkyttävät sille omaa aatepohjaansa.

Valtiomonopolististen tendenssien vahvistumisen ja tieteellisteknisen vallankumouksen pohjalla viime vuosina tapahtunut kapitalistisen rakenteen tilapäinen voimistuminen samoin kuin sosialistisen vallankumouksen viipyminen kapitalistisissa teollisuusmaissa on nostattanut pikkuporvarillisen lukeneiston ja lähinnä äärivasemmistolaisen ylioppilasnuorison keskuudessa kuohahtelevaa protestimieltä, jonka tunnelmissa

haastetaan ryhtymään kumoamaan kapitalismia koht'-siltään ja ottamaan valta aseellisen kapinan ja barrikaditaistelun tietä.

Historian eri aikakausina syntyneiden vasemmistoradikaalisten liikkeiden periaatteellisen samansukuisuuden toteaminen ei suinkaan sulje pois, vaan päinvastoin voimakkaasti edellyttää että on välttämätöntä analysoida niitä konkreettisia syitä, jotka eri ajankohtina aiheuttavat pikkuporvarillisen vallankumouksellisuuden uuden tulemisen. Sillä vain sellaisen analyysin avulla voidaan selvittää dialektinen keskinäinen yhteys yleisen ja yksittäisen välillä ei ainoastaan "vasemmisto"-radikalismin erilaisten ilmentymien kohdalla, vaan myös koko vallankumousprosessin kehityksessä.

Jokainen liike, myös jokainen äärivallankumouksellinen liike, syntyy kyseisen maan konkreettisella maaperällä, kehittyy sen edellytyksistä, eivätkä ilman määrätyn kansallisen ravintopohjan olemassaoloa mitkään vauhdin antamiset ulkoa päin voi varmistaa liikkeelle pitempiaikaista olemassaoloa.

Kapitalistisissa teollisuusmaissa nykyisin vaikuttavan äärivasemmistolaisen liikkeen ovat eittämättä herättäneet ensisijaisesti sisäiset tekijät, ja se selittää ilmiön suhteellisen suuren laajuuden ja vaikutuksen vallankumoukselliseen liikkeeseen.

Tämän päivän "vasemmistolainen" radikalismi ei ole suinkaan mikään yhtenäinen virtaus. Se on pikemminkin koostuma ryhmiä ja suuntauksia, joissa ovat edustettuina kaikki edellisten kausien pikkuporvarillisen valevallankumouksellisuuden tunnusmerkit — sattuman ja vaistonomaisen palvonta, järjestyneisyyden torjuminen, taipumus vallankumoukselliseen sanahelinään, halu harpata erinäisten kehitysvaiheiden yli, yhteiskunnan objektiivisten lainalaisuuksien täydellinen huomiotta jättäminen, "vallankumous hintaan mihin tahansa" -asenteen julistaminen (jolloin

vallankumous käsitetään eräänlaiseksi ohjaamattomaksi, ilman valvontaa tapahtuvaksi luonnonvoimaiseksi purkaukseksi), väkivallan nostaminen ehdottomaksi jne. Ranskan kommunistisen puolueen pääsihteeri Waldeck Rochet totesi puheessaan kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisessä neuvottelukokouksessa, että "vasemmistopoikkeama. . . näkee toivomansa todellisena ja korottaa malttamattomuuden strategiaksi".

Äärimmäisyysmielialat ovat enemmän tai vähemmän tunnusomaisia mm. Ranskan kansalliselle ylioppilasliitolle, Vallankumouksellisten ylioppilaiden federaatiolle ja "Vallankumoukselliselle kommunistiselle nuorisolle", Saksan sosialistiopiskelijain valtakunnalliselle liitolle, Italian Ylioppilasliikkeelle ja Työväen Valta-järjestölle, Ruotsin sosialistiliitolle, nuorison vasemmistoliitolle ja Clarté-ryhmälle, Tanskan, Belgian, USA:n ym. maiden nuorisojärjestöille.

Vaikka porvarillinen propaganda väittää näiden nuorisoryhmien "hylkäävän ideologiat", on ilmeistä, että ne pyrkivät kehittämään jonkinlaista omaa ideologiaansa, jotain "vallankumouksellista nuorisoideologiaa", jonka pitäisi tulla uudeksi sanaksi vallankumoukselliseen ajatteluun. "Pettyneinä" marxilaisuuteen, joka on muka osoittanut olleensa kykenemätön näkemään ennalta kapitalismin kehitystä ja luomaan kapitalististen teollisuusmaiden olosuhteisiin soveltuvaa "hyvää" vallankumousteoriaa, pikkuporvarilliset vallankumoukselliset ovat suurelta osaltaan kiihkoutuneet utooppiseen sosialismiin eräänlaisena ihannevaihtoehtona sekä nykyajan valtiomonopolistiselle kapitalismille että sosialismille.

Nimenomaan tästä johtuvaksi on selitettävä ns. Frankfurtin filosofisen koulun nuorison keskuudessa saavuttama suosio, koulun, jonka pääedustajana nykyään esiintyy amerikkalainen äärivasemmistolaisten ideologi, professori Herbert Marcuse. Yksilön vapau-

tuminen riistojärjestelmän vallasta, valtiomonopolistisen yhteiskunnan instituutioiden yleisrakennelman — sosiologisen kirjallisuuden "establishmentiksi" nimittämän kokonaisuuden hajottaminen ym. ideat ovat omalla tavallaan edistyksellisiä ja ne vetävät valtavalla voimalla puoleensa nuorisoa, joka tuntee itsensä juurettomaksi kapitalistisessa järjestelmässä. Mutta tämä protesti kapitalismin irrationaalisuutta vastaan saa teollisuusyhteiskunnan yleisen kieltämisen muodon, ja siksi se kokonaisuutena edustaa taantumista.

Nanterren yliopiston professorin Alain Tourainen teknokraattiset kaaviot ovat viime aikoina saavuttaneet erittäin laajalti suosiota. Hänen kirjansa "Toukokuun liike eli utooppinen kommunismi" ja "Jälkiteollinen yhteiskunta" ovat tällä haavaa nuorison bestsellerlistan kärjessä.

Niin paljon kuin antikommunistista suuntausta edustavilla äärimmäisvasemmistolaisilla ryhmillä onkin vaikutusta vasemmistolaisissa ylioppilasjärjestöissä, on aivan ilmeistä, että suurin osa näistä kohdistaa taistelunsa kärjen kapitalistista järjestelmää, riistoa, yksilön arvon alentamista ja yksilön alistamista vastaan, sellaista yhteiskuntaa vastaan, joka ranskalaisen vasemmistososialistin Serge Malletin sanontaa lainataksemme "tekee yhä epäinhimillisemmin kaikista arvoista kauppatavaraa". "Ylioppilaiden laajat joukot esiintyvät paitsi jälkeenjääneen opetusjärjestelmän epäkohtia vastaan puolustaen järjestäytymisoikeuttaan ja oikeuttaan osallistua opetuskeskusten tehokkaaseen johtoon, myös hallitsevien luokkien harjoittamaa politiikkaa vastaan", todetaan kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen perusasiakirjassa.

Vasemmistososialistiset virtaukset, jotka edustavat kehittyneiden kapitalististen maiden työväenliikkeen ja vallankumouksellisen liikkeen uutta suuntausta,

ovat luonteeltaan jonkin verran erilaisia romanttissävyiseen ylioppilasprotestiin verrattuna. Vasemmistososialismi on 50- ja 60-luvun vaihteessa syntynyt virtaus; sen edustajat ovat useissa tärkeissä teoreettisissa kysymyksissä marxilaisella kannalla. Toisaalta pikkuporvarillis-älymystöllisen alkuvoiman tietty vaikutus aiheuttaa sen, että joissakin kysymyksissä (työväenluokan asema ja rooli nykyaikaisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa, välittömien osavaatimusten puolesta käytävän taistelun merkitys jne.) vasemmistososialistit toiselta puolen löytävät yhteisymmärryksen marcuselaisten äärisuuntausten kanssa ja toiselta puolen heidät voidaan nähdä tavallaan vallankumouksellisen reformismin oppijärjestelmän kannattajina.

Vasemmistososialistit ilmoittavat aivan selkeästi olevansa marxilaisia, ja siinä he eroavat anarkistisiin tempauksiin osallistuvista ylioppilaista, jotka keikaroivat väitetyllä "ulkopuolisuudellaan" ideologisiin ongelmiin nähden. Vasemmistososialistisissa piireissä tutkitaan nykyajan kapitalismin, vallankumousprosessin, vallankumouksen liikkeellepanevien voimien yms. ongelmia. Vasemmistososialistit eivät lainkaan kiellä organisaation välttämättömyyttä vallankumouksellisen puolueen muodossa, ja lähimain kaikki vasemmistososialistiset virtaukset toimivat joko itsenäisinä poliittisina puolueina tai puoluetyyppisinä ryhminä ja liittoina.

Puhtaimmillaan niiden luonteenomaiset piirteet ovat Italian sosialistisen työväen yhtenäisyyspuolueessa (ISPPU), Ranskan yhdistyneessä sosialistipuolueessa ja Saksan liittotasavallan Sosialistikeskuksessa. Joissakin tapauksissa sosialistit ovat irtautuneet kommunistisista puolueista. Tällaisia ovat esim. Tanskan sosialistinen vasemmistopuolue ja Manifesto-ryhmä Italiassa.

Koko tuo marxilais-leniniläisten puolueiden "vasemmalla" sivustalla sijaitseva monenkirjava leiri us-

koo kehittävänsä vallankumousprosessin kypsyttämiseksi ”uutta” vaihtoehtoa, joka olisi ainoa oikea nykyisen valtiomonopolistisen kapitalismin vallitessa.

Valtiomonopolistinen kapitalismi ja vasemmistoradikalismi

Kapitalismin yleisen pulan nykyisessä vaiheessa, jolloin maailmansosialismin saavutukset vaikuttavat voimakkaasti vallankumouksen puolesta pääoman maiden työväenluokassa, pääsee imperialistinen porvaristo entistä harvemmin toimimaan yhtä mielivaltaisesti ja ennen kaikkea yhtä avoimesti kuin ennen. ”Porvaristo pyrkii ottamaan varteen Lokakuun vallankumouksen ja sosialismin voittojen antamat tietyt opetukset. Se käyttää uusia keinoja salatakseen kapitalistisen järjestelmän mätäpaiseet ja paheet. Vaikka nämä keinot vaikeuttavatkin vallankumouksellisten voimien toimintaa kapitalistisissa maissa, ne eivät pysty heikentämään työn ja pääoman välisiä ristiriitoja”, todetaan Neuvostoliiton kommunistisen puolueen ohjelmassa.

Monopoliporvaristo on ottanut huomioon sosialististen vallankumousten opetukset. Hylkäämättä vanhaakaan taktista linjaansa, suoraa hyökkäystä vallankumousliikettä vastaan, imperialismi käyttää samanaikaisesti yhä laajemmin myös kiertoliike-, myönnytys- ja yhteiskunnallisen demagogian politiikkaa.

Marxilais-leniniläiset eivät suinkaan sivuuta huomioimatta valtiomonopolistisiin tendensseihin ja tieteellistekniseen vallankumoukseen liittyviä kapitalismin uusia ilmiöitä. He myöntävät, että ”kulutusyhteiskunnan” ilmaantumisen mukana työtätekevien elintaso tietyllä tavalla kohoaa. Lenin totesi (jo vuonna 1893) ”epäilemättömäksi totuudeksi”, että ”kapita-

lismin kehitys tuo kiertämättä tullessaan koko väestön ja työläisproletariaatin tarpeiden tason kohoamisen" (osa 1, s. 92).

Määrätynluontoiset yhteiskunnalliset myönnytykset, joihin porvaristo taipuu ja jotka luovat osassa työläisiä mielikuvan osallistumisesta porvarillis-demokraattisten instituutioiden välityksellä päätöksentekoon maan asioista, johtavat reformististen mielialojen uusiutumiseen työväenluokassa, sellaisen käsityksen syntymiseen, että pienten osauudistusten tietä olisi mahdollista "ryömiä sisään" sosialistiseen yhteiskuntaan, johon jokainen työläinen vaistonvaraisesti tai tietoisesti kaipaa. Tämän prosessin poliittiseksi ilmaukseksi tuli 50- ja 60- luvun vaihteessa tapahtunut sosiaalireformististen puolueiden vaikutuksen tietty lujittuminen työväenliikkeessä: tällä hetkellä sosialidemokratia on työväenliikkeen päävirtaus suurimmassa osassa kehittyneitä kapitalistisia maita (lukuunottamatta Ranskaa ja Italiaa, missä kommunistisilla puolueilla on työväenliikkeen hegemonia, Suomea, missä kommunistien ja sosialidemokraattien kesken vallitsee suhteellinen tasapaino, sekä Amerikan Yhdysvaltoja, missä sosialistinen ideologia ei ole levinnyt joukkomittaisesti missään muodossa, ei vallankumouksellisena eikä reformistisena ideologiana).

Sitä paitsi tiedämme, että vielä toistaiseksi useiden kapitalististen maiden (USA, Kanada, Saksan liittotasavalta, Ruotsi) työväenluokan taisteluesiintymisillä on useimmiten taloudelliset tunnukset; määrätty osa työväenluokkaa ei tunne kiinnostusta poliittisten vaatimusten esittämiseen.

Kehittyneissä kapitalistisissa maissa tapahtuneet ja jatkuvasti tapahtuvat pitkäaikaiset prosessit ovat väistämättömästi johtaneet demokraattiset instituutiot kaikilla tasoilla kriisiin, jonka aiheuttajina ovat kapitalistisen valtion funktiot sinänsä. Tendenssinä on reaalisen poliittisen vallan siirtyminen lainsäädäntöelimil-

tä toimeenpanoelimille ja niiltä edelleen mahtavalle ja entistä riippumattomammaksi muuttuvalle teknokraattis-byrokraattiselle kompleksille. Siitä johtuen useissa maissa poliittisen rakenteen edustuksellinen luonne ohittaa parlamentaarisen vaiheen ja paljastaa todellisen harvainvaltaluonteensa.

Näiden ilmiöiden keskeinen sosiaalinen seuraus on monopolikapitalismin painostuksen kasvaminen suunnattomasti kansan tahdon julkituomista vastaan, ja kansan tahdonilmaisua tukahdutetaan yhä enemmän yleisen mielipiteen muokkaamisen, tajuntateollisuuden alueella. Ilmiöt jotka tällä hetkellä pinnallisesti nähtyinä vaikuttavat tietynlaiselta demokraattisen valvonnan laajenemiselta "osallistumisen" erilaisin muodoin, on kaiken kaikkiaan vain kuvitelma, joka paljastuu syvälle piilotetuksi mystifioiduksi väkivallan uusimmaksi muodoksi. Yksilö- ja ryhmämanipulointi horjuttaa demokraattisia instituutioita, se on erityisen selvästi havaittavissa näiden prosessien massailmenemisissä, kuten työn osittamisessa, yksilöllisyyden nujertamisessa ja yksilön vieraantumisessa, kulutuksen ohjaamisessa ja yhdenmukaistamisessa ja kulttuurituotannon riippumattomuuden hävittämisessä jne.

Tästä on syntynyt kaksinainen prosessi: toisaalta valtiomonopolistisen kapitalismin voimistuvia yrityksiä mukauttaa työväenliike palvelemaan kapitalistisen riistojärjestelmän lujittamistavoitteita, mistä puhuttiin edellä, "integroida" työväenluokka valtiomonopolistiseen järjestelmään, ja toisaalta vasemmistolaisten ja yltiövasemmistolaisten mielialojen voimakas kasvu omalaatuisena reaktiona kapitalismin vakaantumiseen ja sen riistotendenssien voimistumiseen.

Laajalle levinneitä ovat vasemmisto-opportunistiset ajatusrakennelmat, joiden mukaan proletariaatti olisi menettänyt vallankumouksellisen perspektiivinsä ja jotka vaativat ns. marginaalivoimien, "uusien vallankumouksellisten voimien" jäsentymistä itsenäisiksi

voimiksi, jotka eivät ole sidoksissa kapitalistisiin tuotantosuhteisiin, eivät nauti "kulutusyhteiskunnan" etuja ja siksi ovat kaikkein välittömimmin kiinnostuneita kapitalismin kumoamisesta.

Toisaalta valtiokoneiston suunnaton kasvu, korporatiivisen byrokratian tunkeutuminen kaikille yhteiskunnallis-taloudellisen elämän alueille, taipumus porvarillisen demokratian perinteisten instituutioiden roolin rajoittamiseen, demokratian viralta panemisen lisääntyvä prosessi (senkin typistetyn demokratian, jollainen vallitsee teollistuneessa kapitalistisessa yhteiskunnassa). ja pudottaminen muodollisuuden tasolle — kaikki nämä seikat paljastavat kapitalististen instituutioiden vihollisuuden työtätekevien ihmisten etuihin ja yleensä yksilön etuihin nähden. Ihmisen vieraantumisprosessi porvarillisessa yhteiskunnassa on erityisen tuskallinen älymystölle, joka suurelta osaltaan on lähtöisin pikkuporvarillisista kerrostumista, sekä vasemmistolaiselle ylioppilasnuorisolle.

Yksi tieteellisteknisen vallankumouksen seurauksista on tunnetusti entistä laajempi koulutuksen tarve. Kun koulusivistys kuului ennen vain suppealle etuoikeutettujen ryhmälle, niin nykyisin koulutettavaa ainesta otetaan paljon laajemmin vähemmän etuoikeutetuista väestökerrostumista, valtaosaltaan pikkuporvaristosta.

Pikkuporvarillinen sivistyneistö masentuu pettymyksestä ymmärtäessään kapitalismin parantamisen mahdottomaksi ja heittäytyy sitten ultravallankumouksellisten mielialojen tartuttamana, kuten on tapahtunut aina ennenkin, toiseen äärimmäisyyteen ja vaatii koko valtiomonopolistisen järjestelmän murskaamista välittömästi. Tällöin vasemmistoradikalismin teoreetikot eivät sanottavammin selvittele millaisena he näkevät sen yhteiskunnan, joka on tuleva kapitalistisen jälkeen; sosialistisesta järjestelmästä puhuessaan he pitävät parhaana jättää konkretisoi-

matta sen ytimen ja sanovat vain olevan tarpeellista luoda joku uusi sosialismin malli, joka on erilainen kuin Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa vallitseva. Sen sijaan he kaikin tavoin painottavat vallankumousprosessin negatiivista, hävittävää puolta, minkä eräs Ranskan kansallisen ylioppilasliiton johtaja on niin ilmeikkäästi osoittanut yhdellä lauseella: "Tärkeintä on tuhota kapitalismi, ja katsotaan vasta sitten."

Siten ääretön subjektivismi, aikomus muuttaa maailmaa järkeilyyn perustuvan tuiki epämääräisen kaavan mukaan johtaa äärimmäisen anarkian julistamiseen, subjektiivisen tekijän ylimitoittamiseen, vallankumouksen objektiivisten edellytysten kieltämiseen ja myös itse vallankumouksen ymmärtämiseen kovin primitiivisesti eräänlaisena lyhyen hetken väkivaltaisena tapahtumana, aktiona, jonka on määrä yhdellä iskulla hävittää riistojärjestelmä. Vallankumous on kuitenkin tavattoman monimutkainen ja monimuotoinen prosessi. Anarkistisesti esiintyvien vasemmistoradikaalien individualistiset katsomukset ovat kaukana tieteellisestä sosialismista. "Anarkismi on *epätoivon* aikaansaannos. Raiteiltaan suistuneen intelligentin tai kulkurin, mutta ei proletaarin psykologiaa", Lenin kirjoitti (osa 5, s. 318).

Toisaalta ei saa unohtaa, että kapitalistisen riiston uudet muodot sekä poliittisten suhdanteiden yllättävät ja tiheässä tahdissa tapahtuvat käänteet tietyssä määrin johdattelevat vasemmistoälymystön protestin spontaania luonnetta. "Imperialisminvastaisen taistelun edistyessä kehittyneissä kapitalistisissa maissa syntyy väistämättömästi odottamattomia tilanteita ja luonnonvoimaisia aineksia", sanoi L. I. Brežnev kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisessä neuvottelukokouksessa. Hän totesi, että nuorison esiintymiset kehittyvät monesti luonteeltaan luonnonvoimaisina ja ilmenevät poliittisesti epäkypsin muodoin.

Espanjan kommunistisen puolueen pääsihteeri Santiago Carrillo puolestaan huomautti, että toisinaan epäosassa nuoria voimia kapinan henki, ilmeinen epäkypsyys, kärsimättömyys ja erinäiset vastaaville luokille ja kerrostumille ominaiset ennakkoluulot aiheuttavat anarkistissävyistä vallankumouksellista lastentautia. Tästä syystä nuorison kapinan yltiöpäisyyksiin voidaan suhtautua kasvuvaivoina, jotka on mahdollista parantaa taistelun edistyessä.

Työväenluokka ja ”uudet vallankumoukselliset voimat”

Marxilaiset perustelevat yhteiskunnallisen vallankumouksen välttämättömyyden ja väistämättömyyden yhteiskunnan aineellisen elämän ehdoilla ja tarpeilla, luokkataistelun objektiivisilla laeilla. Äärivasemmistolaisille vallankumous on luonnonvoimainen protesti yksilön persoonallisuuteen kohdistettua pakkoa vastaan. Tästä johtuen vasemmistoradikalismin ideologien huomion keskipisteenä eivät ole luokan, vaan yksilön edut. Marxilaisten käsityksen mukaan oikean taktiikan perustana voi olla vain ”kyseisen yhteiskunnan poikkeuksetta kaikkien luokkien keskinäissuhteiden kokonaisuuden objektiivinen huomioonottaminen ja siis myös tämän yhteiskunnan objektiivisen kehitysasteen sekä sen ja toisten yhteiskuntien välisten keskinäissuhteiden huomioonottaminen” (V. I. Lenin, Teokset, osa 21, s. 60). Taistelun oikeiden muotojen ja suuntausten oikean valinnan ja määrittelyn ehdoton edellytys, samoin yhteiskunnan vallankumouskypsyyden asteen arvioinnin perustana on kunkin vallankumouksen liikkeellepanevien voimien ja luonteen, sen välittömien ja erillisten päämäärien ja eri etappien keskinäissuhteen määrittely.

Vasemmistoradikalismin teoreetikot yrittävät nykyistä kapitalistista yhteiskuntaa arvioidessaan asettaa kysymyksenalaiseksi marxilaisen asettamuksen yhteiskunnan voimistuvasta luokkajakautumisesta ja he kiistävät työväenluokan johtavan osuuden taistelussa sosialismin puolesta. Vasemmiston ideologit korosta-

vat, että sikäli kuin työväenluokka muodostaa erottamattoman osan kapitalistista yhteiskuntaa, sikäli aineelliset arvot, joita se omistaa, ja sosiaaliset oikeudet, joita sille on annettu, muodostaisivat ylipääsemättömän esteen sen nykyisen aseman ja sosialismin puolesta käytävän taistelun ja luokkapäämäärien välille. Proletariaatti ei muka ole nykyaikana kiinnostunut sosialististen ihanteitten voitosta, koska sen asema kapitalismissa, mahdollisuus parantaa jatkuvasti elintasoa ja lopuksi yksinkertaisesti vain alkeellinen pelko siitä millaiseksi taistelun lopputulos muodostuisi, rajoittaa sen toiminnan piirin taisteluksi taloudellisten vaatimusten puolesta, jotka vaatimukset eivät millään tavoin voi horjuttaa kapitalistisen yhteiskunnan perusrakenteita.

Eräs vasemmistoradikalismin amerikkalainen ideologi Paul M. Sweezy esimerkiksi todistellessaan, että työväenluokka "integroituneena" kapitalistiseen järjestelmään ei olisi kiinnostunut sen kumoamisesta, väittää Marxin erehtyneen näkemyksessään proletariaatista päävoimana, jonka tehtävänä on lopettaa kapitalismi. "Kapitalismi on siinä määrin myrkyttänyt omat uhrinsa", hän kirjoittaa, "että on halvaannuttanut heidät. Samaan aikaan se on herättänyt ja saattanut liikkeeseen takapajuisten maiden valtavat joukot, jotka kantavat selvästi ja peittelemättömästi maailmansodissa, lamakausissa, fasismissa ilmenevää kapitalismin irrationaalisuuden taakkaa". Herbert Marcuse väittää, että Länsi-Euroopan ja USA:n työväenluokka on perusteellisesti yhdentynyt järjestelmään ja suhtautuu kielteisesti radikaalisen uudestijärjestämisen välttämättömyyteen.

Vasemmistoradikalismin ideologit pitävät tuotantoprosessiin osallistumattomia väestökerroksia niinä voimina, jotka ovat pystyviä muuttamaan vallitsevan järjestelmän. Niiden täytyy heidän mukaansa pohjustaa kapitalistisen järjestelmän kriisi. Marcusen mu-

kaan näitä ovat "vähemmän etuoikeutetut" kerrostumat (kansalliset ja rotuvähemmistöt, kolmannen maailman maiden kansanjoukot) sekä "etuoikeutetut" kerrostumat (tiedemiehet, teknikot, nuoriso, opiskelijat). "Kurjaliston ja ulkomaalaisten alimmat kerrostumat, joita toisten rotujen ja ihonvärien edustajat vainoavat ja riistävät", muodostavat hänen käsityksensä mukaan eniten riistetyn ryhmän. "Kriisin valmisteluprosessissa ja sen tapahtumahetkellä myös työväenluokka saattaa poliittisesti radikalisoitua", Marcuse arvelee, ja hänen mielestään "uuden proletariaatin" roolia tulevat esittämään uuskolonialismin alaisen maailman joukot.

Vasemmistonuorison johtajat ovat monessa yhteydessä korostaneet, että heidän liikkeensä on vain tukea mahtavamman, suuntaukseltaan anti-imperialistisen liikkeen virralle, koska siellä on nykyajan tärkein vallankumousliike. "Luomalla omissa maissamme vallankumouksellista tilannetta, järjestämällä aseettoman väkivallan menetelmin vastarintaa kapitalismia vastaan, me edistämme edullisten olosuhteiden luomista kehitysmaiden imperialisminvastaista taistelua varten", korostaa esim. saksalaisten ylioppilaiden sosialistisen liiton johtava hahmo Rudi Dutschke. "Todellinen vallankumous on nykyaikana mahdoton ilman kolmatta maailmaa", sanoo Ranskan äärisuuntauksiin kuuluvan "Huhtikuun 22. päivän" liikkeen johtaja, Daniel Cohn-Bendit. "Meidän suoritettavanamme on vain apuvoiman tehtävä." Puhe "vallankumouksen episentrumin" siirtymisestä Itään perustuu vasemmisto-opportunistiseen oppirakennelmaan, jonka mukaan kehitysmaiden kansanjoukot olisivat muita kypsempiä sosialismiin.

Kansallisten vapautusliikkeiden vallankumouksellisen roolin arvioiminen imperialismin päävastustajaksi johtaa vasemmistoradikaalit tiettyyn kolmannen maailman idealisoimiseen, jolloin siellä tapahtuvat luok-

kajakautumisprosessit ja uuden porvariston ja proletariaatin syntyminen antagonistisina luokkina jäävät ilman huomiota.

Oppirakennelma, joka väittää vain taloudellisessa suhteessa heikosti kehittyneiden valtioiden olevan nykyisissä olosuhteissa valmiita sosialistiseen vallankumoukseen, on syntynyt kapitalistisessa lännessä; sen innoittajia ovat olleet nykyisen oikeistososialidemokratian profeetat, jotka ovat todistelleet, että sosialismilla ei olisi tässä vaiheessa mitään annettavaa nykyaikaisen teollistuneen yhteiskunnan työläiselle, mutta köyhien maiden kansoille sosialismi turvaisi ratkaisun niiden ongelmiin, joita ovat köyhyyden poistaminen, nopea taloudellinen kehitys keskitetyn suunnittelun pohjalla, luontois- tai puoliluontoistalouden mukautuminen nykyaikaisiin markkinaolosuhteisiin.

Nämä oppirakennelmat pohjaavat väitteeseen värillisten rotujen perustavasta psykologisesta erilaisuudesta eurooppalaiseen ajattelutapaan verrattuna. Äärivasemmistolaiset ideologit väittävät, että älynsä perusrakenteen ja vuosisataisten perinteiden voimasta Afrikan ja Aasian maiden kansat olisivat sisäisesti valmiit sosialismiin. Todistukseksi he vetoavat afrikkalaisen ja aasialaisen perinteisen talonpoikaisyhteisön rakenteeseen, jonka he sanovat olevan perusteiltaan sosialistinen. ”Afrikkalaisen yhteiskunnan luonteenomainen piirre on luontoistalous, joka muodostaa yhteiskunnan koko talouselämän perustan”, kirjoittaa esim. ranskalainen sosiologi ja taloustieteilijä Rainer Dumont. Hän jatkaa: ”Erittäin kehittynyt on heimoyhteenkuuluvuuden tunne, sillä kaikki tuotantovälineet ovat ikiajoista lähtien olleet yhteiskunnan omaisuutta. Heimopäällikkö tai -vanhin ei ole sen enempää kuin yhteisön omaisuuden isännöitsijä, mutta ei missään tapauksessa sen omistaja.”

Jakautuminen luokkiin ei ole ominaista perinteiselle afrikkalais-aasialaiselle yhteiskunnalle sen hei-

moyhteisömuodossa, vakuuttavat "vasemmistolaiset", erityisesti niistä Afrikan kansoista puhuessaan, jotka he esittävät malliesimerkkinä valmiudesta sosialismiin.

Vasemmistolaiset ideologit koettavat puhua "perinteisen" marxilaisuuden soveltumattomuudesta afrikkalaisen yhteiskunnan olosuhteisiin sillä perusteella, että sen rakenteella ja perinteillä ei ole mitään yhteistä kapitalistisen yhteiskunnan kanssa. Taistelun, jota Afrikan maissa käydään imperialismia vastaan, he luonnehtivat "tärkeimmäksi panokseksi" kapitalisminvastaiseen maailmanliikkeeseen.

"Emme voi aavistaa, millainen maailma olisi ilman tätä taistelua", kirjoitti M. B. Brown USA:n "uuden vasemmiston" aikakauslehdessä Monthly Reviewissa. Afrikan kansojen liikkeen suurta merkitystä korostaen Brown siteerasi edelleen martiniquelaisen runoilijan ja yhteiskunnallisen toimihenkilön Aimé Cesairen Ranskan kommunistisen puolueen keskuskomitealle osoittamaa kirjettä, joka kuvastaa varsin luonteenomaisesti "vasemmistolaisten" näkemyksiä: "Meille on ilmeistä, että värillisten kansojen taistelu rotusortoa vastaan on paljon monimutkaisempaa ja raskaampaa kuin ranskalaisten työläisten taistelu ranskalaisia kapitalisteja vastaan; sitä ei voida nähdä pelkästään luokkataistelun osataisteluna." Amerikkalainen pikkuporvarillinen sosialisti David Horowitz kehottaa muuttamaan Marxin oppia siten että se soveltuisi Afrikan todellisiin olosuhteisiin. "Afrikan proletariaattia ei voi verrata kehittyneiden maiden proletariaattiin. Afrikan työväenluokka on osa yleistä keskiluokkaa — uutta virkamiesporvaristoa. Talonpoikaisto ja vain talonpoikaisto voi olla vallankumouksen liikkeellepanevana voimana Afrikassa", kirjoittaa eräs Afrikan tutkija, Frantz Fanon, jonka kirjat ovat erittäin suosittuja lännen vasemmistoliikkeiden piirissä.

Fanon myöntää luokkajakautumisen syvenemisen

teollistumisprosessin ja tavara-raha-suhteiden maaseudulle tunkeutumisen myötä, mutta leimaa syntyvän työväenluokan kuuluvaksi riistävään yläluokkaan eikä pidä lainkaan mahdollisena, että se voisi toteuttaa vallankumouksellisia funktioita. Fanonin mukaan vain talonpoikaisto voi olla sosialististen aatteiden kantajana Afrikassa. Hän viittaa syntymässä olevan paikallisen kansallisen porvariston potentiaaliseen vaarallisuuteen, mutta arvelee kuitenkin, että nykyisessä vaiheessa "ristiriidat uuden virkamiesporvariston ja työtä tekevien joukkojen välillä Afrikassa eivät ole antagonistisia; antagonistisina ilmenevät ainoastaan ristiriidat afrikkalaisten työtätekevien ja imperialistisen porvariston välillä".

Huomattava osa vasemmistolaisia pikkuporvarillisia sosialisteja otaksuu aivan oikein, että luokkien synty afrikkalaisessa yhteiskunnassa liittyy siirtomaavaltauksiin. Mutta he pitävät tätä ilmiötä afrikkalaiselle elämäntavalle vieraana ja johtopäätöksenään arvioivat olevan mahdollista estää luokkajakautumisten jatkuva syveneminen. "Muotoutumisen alaisessa luokkayhteiskunnassa jakautuminen luokkiin voidaan pysäyttää valtion toteuttamien poliittisten ja sosiaalisten toimenpiteiden avulla", Dumont vakuuttaa.

Useat äärivasemmistolaiset tunnustavat kehitysmaissa vain kahden "luokan" — siirtomaavaltioiden ja siirtomaavallan alaisten — vastakohtien antagonismin ja siltä pohjalta katsovat, että kansallisella vapautusliikkeellä on kaikissa vivahteissaan suurempi tai vähäisempi sosialistinen suuntaus.

Jättäessään huomiotta afrikkalaisessa yhteiskunnassa tapahtuvan luokkajakautumisen tai puhuessaan siitä vain ohimennen äärivasemmistolaiset ideologit eivät huomaa tai eivät halua huomata kehitysmaissa tapahtuvaa tärkeää prosessia. Mitkään sosio-poliittiset toimenpiteet eivät voi pysäyttää luokkien muodostumista, sillä se on objektiivinen prosessi, joka on si-

doksissa tuotantovoimien kehitykseen ja alikehittyneiden maiden liittymiseen nykyaikaiseen yhteiskuntaan, nykyaikaisen teollisuuden perustamiseen ja teollisuusproletariaatin ilmaantumiseen sen pohjalta toisaalta, toisaalta porvariston ilmaantumiseen (ei afrikkalaisena, aasialaisena tai minään muuna alueellisena muunnelmana, vaan perinteisessä muodossaan). "Vasemmistolaiset" sivuuttavat sen sangen tärkeän tosiasian, että luokkajakautuminen on voimistunut jyrkästi sen jälkeen kun "kolmannen maailman" maat ovat saavuttaneet poliittisen riippumattomuuden. Siirtomaavaltiaille, jotka tekivät Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan maista itselleen maatalouslisäkkeitä ja raaka-aineiden hankkijoita, oli edullista säilyttää alkukantaisen heimoyhteisön jäänteet; he yrittivät ja onnistuivatkin saamaan heimo- ja sukupäälliköistä itselleen sosiaalisen tukivoiman. Itsenäistyneiden "kolmannen maailman" maiden rynnistys kapitalistisille maailmanmarkkinoille sitä vastoin avasi tavara- ja rahasuhteille veräjät afrikkalaiseen kylään. 1700- ja 1800-luvuilla Euroopassa kehittynyt historiallinen prosessi toistuu nyt Afrikan maissa, tietenkin omalaatuisin muodoin. Esimerkiksi muutamat maat ovat tulossa kapitalistisiksi ohittaen feodalismin.

Arkaaisen, aikansa eläneen rakenteen säilyttämisen julistaminen ei suinkaan ole tie eteenpäin, kuten äärivasemmistolaiset kuvittelevat, vaan yritys pyörtää yhteiskuntataloudellinen kehitys taaksepäin. Se on lisäksi erityisen kelvoton yritys sikäli, että tämän rakenteen elementtejä propagoidaan toisinaan valmiina malleina sovellettavaksi kehittyneessä kapitalistisessa yhteiskunnassa, siinä samaisessa yhteiskunnassa, josta Lenin kirjoitti, että sosialismi katselee sen kaikista ikkunoista.

Vakuuttelut, että kaikki Afrikassa tapahtuvat prosessit suuntautuisivat spontaanisen sosialistisesti, eivät ole mitään muuta kuin sosialismin luonnonvoimaisen

”tulemisen” julistamista. Niiden takaa kuultaa näkemys, että taistelu, vallankumouksellisen puolueen muodostaminen, joukkojen mobilisoiminen olisi tarpeetonta, koska kaikki tulee itsestään, kuin taivaan manna. Näin vallankumouksellisia joukkoja riisutaan tahallisesti tai tahattomasti aseista ideologisessa mielessä uuskolonialismin ja syntymässä olevan paikallisen porvariston edessä, jotka, kuten historiasta tiedetään, ovat taipuvaisia pitkälle meneviin kompromisseihin imperialismin kanssa kansanjoukkojen kustannuksella.

”Vasemmistolaisten” harjoittama ”kaikenkattavan” sosialistisen prosessin julistaminen Afrikan osalta osoittaa lisäksi, että he eivät käsitä Afrikan valtioiden kehityksen erilaisuutta.

Kokonainen joukko afrikkalaisia valtioita katkoo nyt kapitalismin siteitä aloittaen ei-kapitalistisen kehitystien; toinen ryhmä maita kehittyy perinteisen kapitalismin puitteissa. Tämän erittäin tärkeän prosessin huomaamatta jättäminen merkitsee, että kolmannessa maailmassa, mm. Afrikassa tapahtumassa olevien yhteiskunnallis-taloudellisten siirtymisten todellinen sisältö hämärretään.

Äärivasemmistolaisten ”sosialismi”-konseptio sellaisenaan on niin ikään kestämätön. Yhteisösosialismiin paluun julistaminen osoittaa, että ”sosialismi” ei näiden ideologien mukaan ole enempää kuin pelkkä tuotantovälineiden yhteiskunnallistaminen. Toisin sanoen olisi vain kansallistettava se mikä vielä toistaiseksi on yksityisten omistuksessa, ja se olisikin sitten sosialismia. Marxilaisittain ymmärrettynä sosialismi kuitenkin on järjestelmä, joka turvaa tuotantovoimien korkeamman kehitystason kapitalismiin verrattuna, puhumattakaan vertailusta yhteiskuntaan, jossa alkukantaisen yhteisön talousmuodot ovat vallitsevia. Sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen on mitä monimutkaisin kehitystapahtuma, jonka puitteissa luodaan

nykyaikainen suurteollisuus ja suurituottoinen maatalous, muovataan proletariaatti, jonka puuttuessa minkäänlainen sosialistinen rakennustyö ei ole mahdollinen. Tällä tasolla tarkastellen nykyajan vasemmistolaisten äärisuuntausten pientalonpoikais-"sosialismi" muistuttaa hyvin paljon venäläistä narodnikkilaisuutta, jonka ideologit kiistivät yhtä kiihkeästi kapitalismin kehityksen Venäjällä.

Vasemmisto-opportunistien teoriarakennelmat johtavat äärimmäisen mahdottomaan johtopäätökseen, että kehittyneiden kapitalististen maiden työtätekevien joukkojen vapautuminen viimeisen riistojärjestelmän sorrosta olisi tuleva afrikkalaisen talonpoikaiston kädestä.

Eräät pikkuporvarilliset radikaalit, erilaiset poliittiset lahkolaiset ja mukavallankumoukselliset ovat ottaneet lähtökohtanaan väittämä, että työväenluokka olisi menettänyt vallankumouksellisuutensa, aseekseen oikeisto-opportunistisen teorian "porvarikansakunnista" ja "proletaari-kansakunnista". Epäuskoaan vallankumoukseen ja pikkuporvarillista pettyneisyyttään työväenluokkaan he peittelevät seuraavilla sofistisilla päätelmillä: koska läntisten teollistuneiden kapitalististen maiden työläiset ovat tosiasiallisesti muuttuneet "porvareiksi", jotka elävät orjuutettujen kansojen uuskolonialistisesta riistosta, on syntyneessä tilanteessa tehtävä kaikki mahdollinen jotta lopetettaisiin maksimoitujen siirtomaavoittojen virtaaminen kapitalistiseen länteen siihen asti, kunnes imperialistien on pakko "ruveta uudelleen riistämään" omia työläisiään. Toisin sanoen vallankumouksellisten liikkeiden päätavoitteena ei pitäisikään olla vallankumouksellisten uudistusten valmistelu omassa maassa, vaan vallankumousten kannustaminen kaikin tavoin kolmannessa maailmassa. On täysin selvää, että sanotunlainen ajatuksenjuoksu tekee kehittyneiden kapitalististen maiden työväenliikkeestä yksinkertaisesti kansallisten

vapautusvallankumousten lisäkkeen.

Monet vasemmistoradikaaliset ideologit tietenkin tajuavat tuollaisten ajatusrakennelmien heiveröisyyden; heille on enemmän tai vähemmän selvää, että kapitalistinen järjestelmä voidaan kumota vain marxilaisittain käsitettyjen luokkien — eli sen mukaan määriteltyjen luokkien, mikä on niiden suhde tuotannonvälineisiin — taistelussa. Mutta ”vanhan” proletariaatin vallankumouksellisen potenssin kieltäminen synnyttää vasemmistolaisittain äkkijyrkkiä teorioita jostain ”uudesta” työväenluokasta kehittyneiden kapitalististen maiden uumenissa, luokasta joka voisi ottaa taistelun johdon omiin käsiinsä. Marxilais-leniniläiset näkevät työväenluokan sosiaalisen pohjan laajenemisen tapahtuvan niiden työtä tekevien kerrostumien kautta, joita syntyy tieteellisteknisen vallankumouksen kehityksen ja automatisoidun tuotannon ilmaantumisen myötä eli perinteisen työmiehen ja teknikon synteesinä, mutta äärivasemmistolaiset yrittävät johtaa ”uuden” työväenluokan määritelmän väestön ikäryhmäjakautuman analyysista. Siten monet vasemmistoradikaaliset ideologit näkevät nuorison ”uutena” proletariaattina.

Amerikkalaiset sosiologit G. ja M. Rowntree esimerkiksi viittaavat kapitalismin USA:ssa saavuttamaan uuteen kehitysvaiheeseen, jota he sanovat ”hallinnolliseksi imperialismiksi”, sekä tieteellisteknisen vallankumouksen syvenemiseen ja johtavat siitä kapitalismin tärkeimmäksi luonteenomaiseksi piirteeksi talouselämän kahden alan ”tiedontuotannon” ja ”sodantuotannon” (sotateollisuus ja armeija), kasvavan ominaispainon. Nämä kaksi alaa nielevät kiihtyvällä vauhdilla ylijäämäistä työvoimaa, jota on nuoriso. Vuonna 1962 puolustuslaitosta välittömästi palvelevien alojen palveluksessa oli 7 miljoonaa henkilöä, joista valtaosa alle 26-vuotiaita nuoria. Kymmenvuotiskaudella 1955—1965 vuotuinen tuotannon kasvu oli alle 4 %, mutta koulutusmenot kasvoivat 10,5 % vuosivauhtia. Kun

toisen työssä olevien määrä USA:ssa kasvoi vuosina 1950—1965 21 %, kasvoi koululaitoksen piirissä työskentelevien määrä 13 %. Yleensä ottaen nykyisin noin 50 % 18—25 vuoden ikäisistä nuorista joko opiskelee tai saa toimeentulonsa puolustukseen liittyvillä aloilla (armeija, sotateollisuus yms. mukaanluettuina).

Rowntreet kirjoittavat: "Amerikkalaisen talouselämän luonne on muuttunut 25 vuoden aikana: tavaraa tuottavasta yksityiskapitalistisesta taloudesta on kasvanut valtion tukema sotaa ja tietoa tuottava talous, joka nielee yli 1/6 bruttokansantuotteesta". Koska nämä alat työllistävät etupäässä nuorisoa, voi tehdä johtopäätöksen, että "taloudellisen riiston kärki suuntautuu entistä suuremmassa määrin nuorisoa vastaan, joka saa amerikkalaisessa yhteiskunnassa uuden luokan oikeusaseman", Rowntreet huomauttavat. Jotain klassisen kurjistumisen tapaista on nyt kohdistumassa nuorisoon, mikä on muka omiaan objektiivisesti tekemään siitä kapitalismin vastustajan.

Suuri osa vasemmistoteoreetikkoja spekuloi enemmän tai vähemmän ajatuksella, että nuorison vallankumouksellinen potenssi olisi kasvamassa, päinvastoin kuin työväenluokan.

Edellä jo mainitsemamme Marcuse väittää, että nuorison joutuminen pois tuotantoprosessista johtaa melkeinpä automaattisesti sen vallankumouksellistumiseen. Tosin Marcuse itse ymmärtää, että niin vallankumouksellista kuin nuoriso voikin olla mieleltään, se ei sittenkään ole se luokka tai sosiaaliryhmä, josta voi tulla sosialistisessa yhteiskunnassa vallitseva, koska sellaisen rakennelman tolkuttomuus on itsestään selvä. Hän kirjoittaa kirjassaan "Utopian loppu": "Ellei päästä ulos omasta ahtaasta pikkumaailmasta, ellei onnistuta mobilisoimaan kerrostumia, joille niiden yhteiskunnan tuotantoprosessissa kuuluvan osan vuoksi kuuluu ratkaiseva rooli vallitsevan järjestelmän kumoamisessa, niin opiskelijaoppositio joutuu

esittämään vain toisarvoista roolia.” Näissä oloissa nuorison pitäisi esittää eräänlaisen vallankumouksellisen kärkijoukon roolia, sen tehtävänä olisi panna vallankumous alulle, jolloin myös proletariaatti vallankumousprosessissa ”tulisi tietoiseksi” omasta vallankumouksellisesta roolistaan. Toisaalta Marcuse ja hänen kannattajansa pitävät todennäköisimpänä, että vallankumous alkaa kolmannesta maailmasta nuorison ja muiden tuotantoprosessin ulkopuolella olevien kerrostumien tukiessa sitä. Tämä taukoamattomana jatkuva vallankumous voisi ympäröidä imperialistiset maat vallankumouksen renkaaseen ja saada aikaan kapitalismin luhistumisen.

Alain Touraine todistelee kapitalismin päässeen kehityksessään uuteen vaiheeseen, ohjelmoidun yhteiskunnan vaiheeseen. Hän kirjoittaa: ”Ohjelmoidussa yhteiskunnassa luokkatietoisuus ilmenee paljon voimakkaammin... suurissa nykyaikaisissa organisaatioissa työskentelevien teknikkojen keskuudessa. Nyt on muotoutumassa uusi luokkakonflikti, jossa työläiseliitti ei enää esiinny päähenkilönä, vaan sen paikalle astuu teknisten ammattimiesten ja eksperttien joukko, joka johtaa teollisen vallan omistajia vastaan kapinaan nousseiden luokkaa.” Koska yliopisto on nykyajan teknistä kaaderia tuottava tehdas, tulee yliopistosta johtavien vallankumouksellisten voimien koulutuskeskus. On muuten mielenkiintoista todeta nimenomaan tämä puoli Tourainen ajatusrakennelmissa. Hänen päätelmistään syntyy väistämättä käsitys, että nuorison protesti on luonteeltaan ”teknokraattista”, että se toisin sanoen tähtäisi ”suuremman kakunpalan kahmaisemiseen” kapitalistisessa voitonjaossa, sillä kapitalismi ei pysty nykyoloissa toimimaan normaalisti ilman uuden teknisen lukeneiston tietoja, sivistystä ja koulutusta. Konkreettisen luokkakantaisesti nähtynä tämä merkitsee vain yhtä — se on yritys ohjata nuoriso, ennen kaikkea ylioppilasnuoriso, ulos nyky-

ajan kapitalismia vastaan käytävän luokkataistelun puitteista ja johtaa se eräänlaisen abstraktisen päätöksentekoon osallistumisen uomaan.

Rakennellessaan teoriaa, jonka mukaan työväenluokka ”porvaristuu”, äärivasemmistolaiset ideologit jättävät kokonaan pois näkökentästä sen tosiasian, että proletariaatin vallankumouksellinen rooli ei määräydy ensisijaisesti sen tietoisuuden nojalla, mikä työväenluokalla jonain tiettynä historiallisena ajankohtana jossain tietyssä maassa on, vaan sille yhteiskunnallisessa tuotannossa kuuluvan aseman mukaan. Nimenomaan työväenluokka aineellisten hyödykkeiden tuottajana on jatkuvasti nykyaikaisen yhteiskunnan johtavaa voimaa ja tuotannonvälineiden yksityiskapitalistisen omistuksen vuoksi se on sosialismin aatteen kantaja. Tämä työväenluokan asema ei ole riippuvainen suhdannenäkökohdista sen enempää kuin nykyaikaisen kapitalismin uusista elementeistäkään, vaikka ne olisivat hyvinkin merkittäviä.

V. I. Lenin osoitti, että kaikkien työtä tekevien ihmisten yhteisessä taistelussa etujoukon rooli kuuluu teollisuustyöläisille. ”Vain tietty luokka, nimenomaan kaupunkien ja yleensä tehtaiden työläiset, teollisuustyöläiset, pystyvät johtamaan työtätekevien ja riistettyjen koko joukkoa taistelussa pääoman ikeen kukistamiseksi, tämän kukistamisen kulussa, taistelussa voiton säilyttämiseksi ja varmistamiseksi, uuden, sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän luomistyössä, koko taistelussa luokkien täydelliseksi hävittämiseksi”, hän kirjoitti (osa 29, ss. 397—398). Siinäkin tapauksessa, että mainitussa proletariaatin määritelmässä on nykyisissä ehdoissa mukana paljon uusia kategorioita, Leninin ajatus on edelleen ajankohtainen, sillä ”teollisuustyöväenluokka” on edelleen aineellisten hyödykkeiden perustuottaja.

Kuten aikaisemmin jo todettiin, nykyajan työläinen voi omistaa monenlaisia hyödykkeitä ilman että se

muuttaa hänen asemansa ydinolemusta ihmisenä, jolta puuttuu jotakuinkin varma toimeentulo ja jonka on pakko alistaa oma elämänsä kapitalistisen voiton armottomien etujen alaiseksi. Näissä elinehdoissa proletariaatin taistelu perinteistenkin vaatimusten puolesta vaikuttaa monitahoisesti laajojen työtätekevien joukkojen asemaan lievittämällä kapitalistisen riiston kaikkein kielteisimpiä seurauksia. Kehittyessään tämä taistelu vie palkkatyöntekijät yhä useammin sille rajalle, jonka kapitalismi asettaa heidän yrityksilleen parantaa elämäänsä ja työolojansa ja se kannustaa yhä enemmän ajattelemaan näiden rajojen ylittämistä.

Työväenluokan aito tietoinen vallankumouksellisuus perustuu sekä kapitalististen tuotantosuhteiden periaatteelliseen hylkäämiseen että näiden suhteiden kumoamisen ja sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen objektiivisten mahdollisuuksien ja oikeiden teiden syvälliseen ymmärtämiseen. Tietenkin tällainen vallankumouksellinen tietoisuus on proletariaatin oman pitkäaikaisen historiallisen kehityksen, sen luokkataistelun kokemuksen ja yhteiskunnallis-poliittisen näköpiirin avartumisen hedelmä.

Vasemmistososialistiset teoreetikot eroavat ultraradikaalisten virtausten edustajista siinä, että he eivät tosin kiellä työväenluokan vallankumouksellista roolia, mutta ovat sitä mieltä, että työväenluokka ei ole vielä tarpeeksi tietoinen historiallisesta tehtävästään. Heidän mielestään on olemassa *välitön* yhteys taloudellisten laskukausien, kriisien ja proletariaatin luokkataistelun jatkuvan kiristymisen välillä. Esim. Ernest Mandel, yksi Belgian vasemmistososialistien johtohenkilöitä, väittää Länsi-Euroopan työväenliikkeen olevan pysähtyneisyyden tilassa. Mandel painottaa eräitä nykyisen porvarillisen yhteiskunnan "kriisimomentteja", jotka aiheuttavat sisäistä jännitystä ja joiden hänen mielestään pitäisi luoda edellytyksiä työn tehostami-

selle työtätekevien joukkojen ”sosialistisen tajunnan alueella”. Tärkeimpinä niistä hän mainitsee tuotannon supistumisen ja siihen liittyvän palkan alenemisen. Marxilaiset eivät kuitenkaan ole lainkaan sitä mieltä, että pulailmiöiden ja työväenluokan tietoisuuden kasvun välillä olisi suoraan verrannollinen yhteys.

Metafyysisesti tulkittu taloudellinen determinismi ja vulgaari materialismi ovat elimellisesti vieraita todella vallankumoukselliselle, luovalle marxismi-leninismille. Senkaltaiset luokkataisteluteorian vääristämiset ovat vanhastaan olleet ominaisia ”vasemmistolaisille” kaavaoppineille. Spontaanisuutta palvoen he kehottavat olemaan toimimatta työväenluokan vallankumouksellisen luokkatietoisuuden kohottamisen hyväksi sellaisissa olosuhteissa, joihin eivät vaikuta talouspulat, tuotannon laskukaudet tai muut joukkojen toimeentuloa jyrkästi huonontavat yhteiskunnallis-taloudelliset kriisit. Periaatteen ”mitä pahempi, sen parempi” julistaminen on luonteenomaista uustrotskilaisuuden epätieteelliselle aatteellis-teoreettiselle ohjelmapohjalle ja seikkailuhenkisille poliittisille kannanotoille.

Vasemmistososialistiset teoreetikot arvioivat yksipuolisesti työväenluokan rakenteellisen muuttumisen entistä monimutkaisemmaksi ja näkevät siinä vallankumouksellisen työväenliikkeen kannalta pelkästään uusia vaikeuksia. Serge Mallet, yksi Ranskan työväenliikkeen teoreetikkoja, esim arvioi uuden työväenluokan muotoutumisen, jossa synteettinen työläinen-teknikko on perusaineosana, johtavan sellaisten ainesten kehittymiseen työväenluokan tajunnassa, jotka ideologisesti vievät sen varsin lähelle porvaristoa.

Todellisuudessa tämä tosiasia kuitenkin puhuu ensinnäkin siitä, että työväenluokka edelleen kasvaa ja sen sosiaalinen pohja laajenee, sen erilaisten kerrostumien elämän ja työn ehdot ja siis myös mielialat, ideogia ja tajunta tulevat lähemmäksi toisiaan. Tä-

mä avaa uusia mahdollisuuksia proletaarisen liikkeen uuden yhtenäisyyden aikaansaamiselle, koska työväenluokan eri kerrostumien ja lohkojen yhteiskunta-taloudellinen asema vähitellen tasoittuu. Ja vaikka tämä prosessi on monimutkainen eikä suinkaan suoraviivainen, eivät sitä tätä nykyä enää kiellä edes "teollisuusyhteiskunnan" teoreetikot, jotka julistavat työväenluokan katoamista. Vaikka valtiomonopolistisen kapitalismin olosuhteissa työläisbyrokratia edelleen kasvaa ja sosiaalisen joustotaktiikan menetelmät, jotka tähtäävät reformististen harhakuvitelmien viljelyyn työläisten keskuudessa, kehittyvät entistä monimutkaisemmiksi, ei kuitenkaan voida kieltää, etteikö palkkatason ero korkea- ja pienipalkkaisten työläisten välillä olisi alkanut kuroutua pienemmäksi.

On tunnettua, että tieteellisteknisen prosessin voimistuminen ja uusien teollisuusalojen kehitys johtavat laaduliisiin muutoksiin työläisten yleisessä ammattitasossa ja ammatillisen jakauman rakenteessa. Automaatio, jonka seurauksena useiden massa-ammattien (esim. konetyöläisten) osuus supistuu ja joka luo uusia ammatteja (esim. tietokoneiden ja erilaisten automaattien käyttö ja huolto), alkaa vaikuttaa entistä voimakkaammin näihin muutoksiin. Monopolien vastarinnasta huolimatta tuotantovoimien kasvu ja luokkataistelun kehitys johtavat lopulta proletariaatin tietoisuuden kohoamiseen, sivistys- ja kulttuuritason nousuun.

Insinöörien ja teknikkojen sekä kaupallisen koulutuksen saaneiden ja toimistohenkilökunnan lukumäärän merkittävä kasvu ja heidän asemansa muuttuminen tuotannossa on tärkeimpiä tekijöitä vaikuttamassa nykyajan työväenluokan rakenteeseen. Se merkitsee jatkuvasti kasvavan insinööri-, teknikko-, piirtäjä- ja toimistoväen joukon liittymistä tuotantolaitoksissa tuotantoprosessiin miljoonien työläisten rinnalle.

Herää kysymys, voidaanko katsoa näiden uusien

työtätekevien kerrostumien kuuluvan nykyajan työväenluokkaan. Vai muodostavatko ne jonkin "uuden luokan" tai ovatko ne osa "väliluokkia"? Jo Marx aikanaan kirjoitti "kokonaistyöläisestä" (Pääoma, I) eli sillä tavoin jäsennetystä työväenluokasta, että sen erilaiset edustajat ovat lähempänä tai kauempana työesineen välittömästä käsittelemisestä. Toisin sanoen "kokonaistyöläinen" käsittää sekä fyysistä työtä tekeviä tehdastyöläisiä että niitä, jotka sijoittavat tuotteen luomiseen henkisen työnsä (insinöörit, teknikot) tai suorittavat erilaisia aputoimintoja, joita yhdistetyn työkunnan tuote välttämättä tarvitsee (toimisto- ym. henkilökunta).

Siten nykyajan työväenluokka muodostaa monikerroksisen sosiaalisen organismin. Sen rakenteen monimutkaistuminen ei osoita sen "katoavan", vaan päinvastoin todistaa sen edelleen kasvavan ja kehittyvän. Kapitalistisen riiston voimistuminen edistää tällöin työtätekevien erilaisten kerrostumien ja lohkojen keskinäistä lähentymistä, niiden aktivoitumista yhteisessä taistelussa monopoleja vastaan.

20. vuosisadan jälkimmäisen puoliskon työväenluokka ei ole pelkästään "kärsivää joukkoa" (vaikka muutamat P. Sweezyn tyyppiset aikamme pikkuporvarillisen radikalismin edustajat pitävätkin edelleen kärsimystä tärkeimpänä ja milteipä ainoana työtätekevien luokkatietoisuuden kasvun mittapuuna), vaan myös aktiivisen tietoinen voima.

Työväenluokan tietoisimmat ja etummaisimmat voimat vaativat laajempia oikeuksia työläisille ja heidän järjestöilleen työpaikoilla. Kovassa taistelussa proletariaatti painostaa porvaristoa korottamaan palkkoja, laajentamaan eläkejärjestelmää, lisäämään työttömyysavustuksia, kustantamaan pitempiä lomia ja jopa päästämään työläiset osallisiksi tuotannon johtamisessa jne. Vaikka nämä saavutukset ovat luonteeltaan enimmäkseen taloudellisia, ei työväenluokka ole saa-

nut niitä lahjaksi, vaan ne on voitettu ankaran luokkataistelun avulla.

Perustellessaan oppia työväenluokan maailmanhistoriallisesta roolista Marx ja Lenin torjuivat vääristäjien väitteet, että työtätekevien luokkataistelun nousu ja saavutukset edellyttäisivät työläisten luokkana vajoavan yhteiskunnan pohjasakan tasolle, ryysyköyhälistön asemaan. Osallistuminen *aktiiviseen luokkataisteluun* on tärkein ehto, jonka avulla työläiset voivat puolustaa elämisen oikeuttaan ja perusetujaan, kohottaa järjestäytyneisyyttään ja tietoisuuttaan. Vain luokkataistelussa proletariaatti toteuttaa itsensä kaikkien etummaisten voimien johtajana, yhteiskunnan edistyvän kehityksen hegemonina. Marx korosti, että jos työläiset luopuisivat luokkataistelusta, niin "heidät painettaisiin kurjien ryysyläisten harmaaksi massaksi, jolle ei olisi enää pelastusta" (Karl Marx: "Palkka, hinta ja voitto", s. 76. Kansankulttuuri Oy, Kotka 1953).

Jokapäiväisen elämän tosiasiat osoittavat, että vastoin vasemmisto-opportunistien väitteitä työväenluokka pysyy perusosaltaan uskollisena luokkataistelulle. Joukkosankaruus ja uhrautuvuus, poliittisen tietoisuuden vääjäämätön kasvu on viime vuosina kehittyneiden työläisesiintymisten eittämätön piirre. Tuon sankaruuden avulla italialaiset, ranskalaiset, espanjalaiset, japanilaiset työläiset ovat voineet saavuttaa tärkeitä voittoja taistelussaan taantumusta vastaan.

Nykyajan työväenluokalle on ominaista tietoisuus omasta voimastaan ja kasvavista mahdollisuuksistaan vaikuttaa yhteiskuntapoliittiseen kehitykseen. Siksi proletariaatti esittää vuodesta vuoteen voimistuvana vaatimuksen oikeudestaan osallistua tuotannon hallintoon ja talouskehitystä koskevien ohjelmien laadintaan voidakseen vaikuttaa niihin työtä tekevien ihmisten eduksi.

Työväenluokan lakkotaistelut ovat järjestelmällisesti voimistuneet. Kapitalistisissa teollisuusmaissa syn-

tyy yhä useammin jättiläismäisen laajoja työväenluokan yleislakkoja. Mainitkaamme esimerkkinä Ranskan työläisten kesäkuussa 1968 aloittama lakko, joka ravisteli maan koko talouselämää. Japanin työläiset järjestivät mahtavia kevät- ja syys-mielenosoituksia vuosina 1964—1970. Italian metallityöläiset, kutojat, kemiantyöläiset, kunnallisen liikenteen palveluksessa olevat ja muut, Ranskan valtion työläiset ja toimenhaltijat, USA:n autokuljetusalan työläiset ja satamatyöläiset, Espanjan kaivostyöläiset ja muut ovat samoin käyneet näinä vuosina suuria lakkotaisteluja.

Tietenkään vallankumouksellinen liike ei ole imperialistisissa maissa vielä saavuttanut ratkaisevaa voittoa. Mutta ei voida kuitenkaan olla näkemättä, että tällä taistelulla on saatu monia suuria tuloksia. Useiden kapitalististen maiden työläisten on onnistunut saada palkankorotuksia, sosiaalisia parannuksia, laajempi edustus parlamentissa ja paikallisissa itsehallintoelimissä, joissa kommunistit taistelevat sitkeästi työtä tekevien etujen puolesta.

Työväenluokan vaikutus kehittyneiden kapitalististen maiden yhteiskunnalliseen ja poliittiseen elämään kasvaa vääjäämättömästi. Yhteiskunnallisen asemansa, järjestyneisyytensä ja poliittisen tietoisuutensa ansiosta proletariaatti osallistuu yleisdemokraattiseen taisteluun kaikkein päättäväisimpänä, aloitteellisimpana ja johdonmukaisimpana osanottajana. ”Kapitalismin linnakkeissa työväenluokka on vallankumoustaistelun ja muun demokraattisen imperialisminvastaisen liikkeen tärkein liikkeellepaneva ja mobilisoiva voima, kuten viimeaikaiset tapahtumat ovat jälleen vahvistaneet... Työväenluokan suuret taistelut monissa kapitalistisissa maissa horjuttavat monopolien valtaa ja kärjistävät kapitalistisen yhteiskunnan epävakaisuutta ja ristiriitoja”, todetaan kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen perusasiakirjassa vuodelta 1969.

Reformi ja vallankumous — työväenliikkeen sosialistinen strategia

Meidän aikakaudellamme, jonka pääsisältönä on siirtyminen kapitalismista sosialismiin yleismaailmallisessa mitassa, on marxilais-leniniläisten puolueiden harjoittamalla sosialistisen vallankumouksen toteuttamismenetelmien ja -muotojen kehittelyllä erittäin tärkeä merkitys. Ottaen huomioon ne valtavat muutokset, joita tapahtuu kapitalistisessa rakenteessa (ennen kaikkea ennennäkemätön valtion roolin lisääntyminen ja sen omaksumat tehtävät talouselämän johtamisessa kansantalouden ohjelmoinnin avulla, voimakas monopolisoituminen, joka tekee mahdolliseksi harjoittaa tuotannon nopeaa kapitalistista "rationalisointia"), sekä sosialismin voimien kasvavan vaikutuksen kansainvälisellä areenalla ja kansainvälisen työväenliikkeen ja kansallisen vapausliikkeen kehityksen, on kollektiivinen marxilais-leniniläinen ajattelu kehitellyt opin sosialismiin johtavan rauhanomaisen tien mahdollisuudesta kehittyneissä kapitalistisissa maissa. Tämän opin ytimenä on taistelu monopoleja vastaan suunnattujen syvällisten yhteiskunnallis-taloudellisten uudistusten puolesta.

Kommunististen ja työväen puolueiden Moskovassa vuonna 1960 pidetyn neuvottelukokouksen julkilausumassa on määritelty monopolienvastaisen liikkeen päämäärät: talouden tärkeimpien alojen kansallistaminen ja niiden hallinnon demokratisoiminen, koko talouden käyttäminen rauhanomaisiin tarkoituksiin väestön tarpeiden hyväksi, radikaalien maauudistusten toteutta-

minen, työtätekevien elinolosuhteiden parantaminen, talonpoikaiston sekä kaupunkien keski- ja pikkuporvariston puolustaminen monopolien mielivaltaa vastaan jne.

Tällainen kommunistien linja erottuu perusteellisesti "ratkaisevalle hyökkäykselle" suotuisan hetken toimettomasta odottamisesta samoin kuin myös valevallankumouksellisesta sanahelinästä, joka häiritsee joukkojen todellisen taistelun voimistamista monopoleja vastaan. Työväenluokka saa näissä olosuhteissa mahdollisuuden valloittaa jo nyt uusia asemia ja pakottaa luokkavastustaja hyväksymään oma tahtonsa. Tämän tuloksena muotoutuu asteittain tulevan yhteiskunnallisen vallankumouksen poliittinen armeija.

Tämä joustava ja luova linja ei saa osakseen "vasemmisto"-radikalismin ideologien ymmärtämystä, heidän jotka kannattavat maksimalistista kantaa, hyväksyvät vain yhden vallankumouksellisen tien, aseellisen kapinan, kieltävät kerta kaikkiaan mahdollisuuden siirtyä rauhanomaisesti sosialismiin ja jotka loppujen lopuksi kehottavat kansalaissotaan. He kaikki osoittavat enemmän tai vähemmän pikkuporvarillista kärsimättömyyttä, pyrkimystä kiirehtiä asiain edelle, hypätä väistämättömien, objektiivisista yhteiskunnallistaloudellisista tekijöistä johtuvien kehitysvaiheiden yli. Äärivasemmistolaiset eivät pidä välttämättömänä ottaa tarkoin huomioon kunkin maan objektiivisia mahdollisuuksia ja valmiutta vallankumoukseen. Kannattaessaan vallankumouksellisen tilanteen provosoimista ottamatta huomioon vallankumouksen huolellisen valmistelemisen välttämättömyyttä ja vallankumouksellisten voimien saattamista liikkeelle, he vaihtavat jokaisen taistelun menestymisen tärkeimmät edellytykset puhtaaseen voluntarismiin ja samalla "vallankumouksellisten" fraasien esittämiseen.

Kaikkien erivivahteisten ja -suuntaisten "vasemmistolaisten" katsomuksille on ominaista reformin ja

vallankumouksen asettaminen vastakkain. Ottamatta huomioon enempää vallankumousprosessin dialektiikkaa kuin sen taistelun todellista olemustakaan, jota kehittyneiden kapitalististen maiden kommunistiset puolueet käyvät reformien puolesta lopullinen päämäärä silmiensä edessä, he julistavat kaikki reformit antivallankumoukselliseksi toiminnaksi, joka lujittaa valtiomonopolistista rakennetta, ja syyttävät työväenluokan marxilais-leniniläistä etujoukkoa "sosiaalireformistisesta rappeutumisesta" ja kommunistien ja sosialidemokraattien välisten erojen hävittämisestä.

V. I. Lenin opetti aina punnitsemaan ja tarkistamaan huolellisesti, minkälaisissa olosuhteissa tulee toimia vallankumouksellisesti ja milloin on osattava siirtyä taistelemaan reformien puolesta. Hän korosti, että reformin ja vallankumouksen välinen vastakohtaisuus ei ole absoluuttinen, että niiden välinen raja "ei ole kuollut, vaan elävä, liikkuva raja, joka on osattava määrittää kussakin erillisessä konkreettisessa tapauksessa (osa 17, s. 98). Hän neuvoi, että proletaariset vallankumoukselliset eivät saa jättäytyä sivuun taistelusta reformien puolesta ja luovuttaa sitä reformisteille lunastusosuudeksi. "Me emme millään muotoa vastusta taistelua reformien puolesta", hän kirjoitti. Me kannatamme sellaista uudistusohjelmaa, jonka myös tulee suuntautua opportunisteja vastaan" (osa 23, s. 95).

Jopa vasemmistososialistisetkin ryhmät, vallankumouksellisen reformismin teoreettiset kannattajat, osoittavat parhaassa tapauksessa ymmärtämättömyyttä reformien puolesta tapahtuvan taistelun koko tärkeyttä kohtaan.

Monet heistä syyttävät kommunisteja taistelun lähimpien ja lopullisten päämäärien välisen eron hämärtämisestä ja ovat sitä mieltä, että työväenluokan vallankumouksellisen puolueen ei tarvitse osallistua konkreettisten vaatimusten esittämiseen. "Taistelu

minimiohjelman toteuttamisen puolesta johtaa loppujen lopuksi sosialististen näköalojen siirtymiseen tuonnemmaksi", kirjoittaa esimerkiksi ranskalainen vasemmistososialisti André Gorz kirjassa "Vaikea sosialismi". Hänen mielestään se työväenluokan puolueen taistelu kanssamääräämisoikeudesta kaikilla tasoilla, jota eräiden maiden kommunistit käyvät, johtaa väistämättä kapitalistisen rakenteen lujittamiseen. A. Gorz ja hänen ohellaan Pierre Naville, Pierre Le Brun ja muut ranskalaisen vallankumouksellisen reformismin ideologit korostavat, että kapitalismi voi kääntää reformien puolesta käytävän taistelun vaikka reformit olisivat luonteeltaan rakenteellisiakin, palvelemaan omia tarpeitaan. Historiasta tiedetään monia vastaavanlaisia esimerkkejä: Ranskan monopolistinen porvaristo esim. käytti sodan jälkeen toimeenpantua kansallistamista omien etujensa hyväksi, työtätekeviä vastaan. "Jos työväenluokan puolue taistelee aktiivisesti ja johdonmukaisesti työtätekevien sosiaalisen ja taloudellisen aseman parantamisen puolesta, niin sen taistelu kapitalistisen rakenteen muuttamisen puolesta johtaa tahtoen tai tahtomattaan tämän rakenteen täydellistymiseen. Tuloksena on eräänlainen paradoksi: sosialistisen näköalan omaava puolue esiintyy kapitalistisen riistojärjestelmän parantamisen radikaaleimpana kannattajana," väittää Gorz.

"Vasemmisto"-radikalismin ideologit kannattavat näkökantaa, että työväenluokan puolueen ja proletariaatin erilaisten epäpoliittisten järjestöjen tulisi säilyttää millä hinnalla hyvänsä oppositioroolinsa kapitalistista yhteiskuntaa kohtaan. Tämän vuoksi heidän ei pitäisi mennä hallitukseen eikä paikallisiin hallintoelimiin vaan olisi keskitettävä kaikki ponnistelunsa "ulkoparlamentaariseen" taisteluun. Sellainen propaganda, että tulisi luopua taistelemasta työtätekevien konkreettisten vaatimusten puolesta, johtaa väistämättä joukkovaikutuksen menettämiseen, vallankumouksellis-

sen puolueen eristämiseen työväenluokasta ja sen muuttumiseen suppeaksi kaaderipuolueeksi. Työtätekevät ihmiset tekevät päätelmänsä puolueen toiminnasta ja sen suhtautumisesta omiin tarpeisiinsa nimenomaan puolueen konkreettisen, päivittäin harjoittaman politiikan perusteella. Sosiologinen mielipidetutkimus, joka suoritettiin vuoden 1967 lopulla Italian kommunistista puoluetta äänestäneiden työläisten keskuudessa, osoitti että huomattava osa heistä kannatti puoluetta juuri siksi, että se taistelee kaikkein parhaiten heidän konkreettisten vaatimustensa puolesta.

On syytä panna merkille, että huomattava osa "uusmarxilaisista" vasemmistososialistisista ideologeista ei suinkaan kiellä taistelua reformien ja hallintoon osallistumisen puolesta. Niinpä esim. Italian sosialistisen työväen yhtenäisyyspuolueen johtajiin kuuluva Lelio Basso esittää mielenkiintoisen käsityskannan tällaisesta osallistumisesta. Hän hylkää ajatuksen proletaarisen puolueen oppositioroolista kapitalistisessa yhteiskunnassa ja kirjoittaa osallistumisen kaksinaisesta roolista. Ensimmäinen on hallitsevien luokkien johdon alainen alistettu osallistuminen, joka johtaa puolueen nopeaan yhdentymiseen järjestelmän kanssa, sen muuttumiseen tavalliseksi parlamenttipuolueeksi. Tällainen osallistuminen ei sovi yhteen marxilaisten periaatteiden kanssa, sillä se muuttaa vallankumouksellisen puolueen sosiaalisia reformeja ajavaksi puolueeksi, joka osallistuu uuskapitalistisiin toimenpiteisiin. Toinen on "autonominen" osallistuminen; se tekee marxilaisesta puolueesta poliittisen voiman, joka on ehdottoman vieras kapitalismille, nojaa joukkojen vallankumoukselliseen aloitteeseen, käyttää "pysyvän vastustamisen" taktiikkaa ja ehkäisee työtätekeviä vastaan suunnattujen valtiomonopolististen rakennereformien toimeenpanemisen. "Kysymys on nykyolosuhteissa olevien kaikkien välineiden käyttämisestä mahdollisimman tehokkaasti taisteluun sosialismin puoles-

ta", korostaa Basso. "Minä näen sosialismiin johtavan tien siinä, että toteutetaan johdonmukaisesti sosialististen voimien ehdoilla tapahtuvan ja välittömästi yhteiskunnan sosialistiseen uudistamiseen suuntautuvan osallistumisen periaatetta; tämänsuuntaisten toimenpiteiden tulee edetä vaiheittaisena prosessina, jonka kuluessa kapitalismilta riistetään asemia lopullisen päämäärän saavuttamisen hyväksi."

Taistelu reformien toteuttamisen puolesta ei ole reformismin luonteenomainen erikoistunnusmerkki; sitä taistelua on käytävä jokaisen marxilaisen, ja kuten näimme, V. I. Lenin kehotti kommunisteja siihen. Marxilais-leniniläiset ovat aina erottuneet sosiaalireformisteista siinä, että puolustaessaan demokraattisia uudistuksia he eivät ole hetkeksikään jättäneet näköpiiristä taistelun lopullista päämäärää, vaan korostavat aina, että heidän lopullisena tehtävänään on kapitalististen tuotantosuhteiden muuttaminen sosialistisiksi. "Perin juurin virheellistä olisi luulla, että demokratian puolesta käyty taistelu käännyttäisi proletariaatin pois sosialistisesta vallankumouksesta tai saattaisi varjoon, hämärän peittoon jne. tämän vallankumouksen. Päinvastoin, niin kuin sosialismi ei voi voittaa, ellei se saata voimaan täydellistä demokratiaa, niin ei myöskään proletariaatti voi valmistautua voittamaan porvaristoa, ellei se käy kaikkinaista, johdonmukaista ja vallankumouksellista taistelua demokratian puolesta", kirjoitti V. I. Lenin (osa 22, s. 136).

On todettava, että "vasemmistolaisten" epäilevällä (lievästi sanoen) suhtautumisella taisteluun reformien puolesta on omat juurensa. Syynä on ensinnäkin se, että taantumus käyttää porvarillis-demokraattisia laitoksia voimistaakseen työväenluokan poliittista ja taloudellista sortamista (palautamme mieliin taantumuksen parlamentin avulla voimaansaattamat "sosiaaliset ordonanssit" Ranskassa vuonna 1968, Länsi-Saksan "poikkeuslait", "hinta- ja tulolait" sekä viimeai-

kaiset työläisvastaiset lakiesitykset Englannissa, lukuisat työläisiä vastaan suunnatut lakiesitykset Yhdysvalloissa jne.) sekä sellaisen "suljetun yhteiskunnan" nopea muodostuminen, jonka kaikki instituutit toimivat valtiomonopolistisen kapitalismin järjestelmässä. Toiseksi, äärivasemmistolaisten "epäparlamentaarisuus" on luonnollinen vastaus sosiaalireformistien poroporvarillisiin illuusioihin, joiden mukaan vallitseva porvarillinen järjestelmä on mahdollista uudistaa joksikin "sosialistiseksi" "uuskapitalististen" reformien tietä. Kapitalismin kehitykselle on viime vuosina ollut ominaista yhteiskunnallisen, poliittisen ja henkisen elämän laaja "sosialidemokratisoituminen", joka toimii viime kädessä nykyaikaisen kapitalistisen järjestelmän autoritaarisen luonteen suojaverhona.

Näissä olosuhteissa kommunistit eivät ummista silmiään siltä, että reformien tulokset eivät läheskään aina osoittaudu työväenluokan etuja vastaaviksi. Korostaessaan talouden avainalojen kansallistamisen ja muiden uudistusten puolesta käytävän taistelun valtavaa merkitystä ja niiden tärkeyttä työväenluokan ja muiden antimonopolististen voimien välisten liittojen muodostamisessa ja kehittämisessä, he eivät kiellä, että tämänkaltaisiin reformeihin sisältyy tietty vaara. Nykyajan monopoliporvaristo on riittävän joustava sopeutuakseen uuteen tilanteeseen ja yrittääkseen käyttää näitä reformeja hyväkseen. Enemmänkin, kansallistamisohjelmiaan esittäessään sosiaalireformistiset puolueet lujittavat loppujen lopuksi porvarillista järjestelmää.

Demokraattisten voimien esittämien reformien käyttäminen monopolien hyväksi johtaa siihen, että eräissä teollisesti kehittyneissä länsimaissa (esim. Yhdysvalloissa) ei ole toistaiseksi onnistuttu järjestämään jatkuvaa joukkoliikettä syvällisten reformien puolesta.

On tärkeää todeta, että vaikka onkin olemassa tendenssi, että kapitalismi "sulattaa" työväenluokan vaa-

timukset, niin tämä tendenssi ei ole mitenkään voittamaton. Tämän vuoksi kommunistit puolustavat joukkojen jatkuvaa ja tehokasta reformien valvontaa, jotta niiden sisältöä ei vesitettäisi ja jotta niitä ei muutettaisi millään perusteella porvariston vallan voimistamisen välikappaleiksi.

Vallankumouksellisuuden kriteeri

Nykyisenä aikakautena luokkataistelun muodot ovat monimutkaistuneet tavattomasti. Nyt on entistä vaikeampaa nostaa erikoisasemaan joku yksi ainoa "puhdas" luokkataistelun muoto. Kapitalistisen riistojärjestelmän yleismaailmallistuminen mm. johtaa siihen, että taloudellinen taistelu saa yhä useammin poliittisen taistelun luonteen ja piirteitä. Äärivasemmistolaiset, etenkin ylioppilaat, jotka ymmärtävät luokkataistelun perin kaavamaisesti, tekevät tästä kaksinaisen johtopäätöksen: ensinnäkin, että taloudellinen taistelu olisi omiaan vahvistamaan kapitalismia ja siitä johtuen todellista vallankumouksellista taistelua olisi yksinomaan vain poliittinen taistelu, ja toiseksi, että tämän poliittisen taistelun tulisi kehittyä vain "institutionalisoitumattomassa" uomassa ja kaikkein jyrkimmissä muodoissa, haasteena kapitalismille.

Jos tarkastelemme kehittyneiden kapitalististen maiden opiskelijaliikkeen kehitystä viime vuosien ajalta, havaitsemme liikkeen ilmiselvän poliittisen luonteen.

Nuorison joukkoliikehtimiset alkoivat suhteellisesti katsoen vasta vähän aikaa sitten, mutta ne osoittivat heti alkuunsa erittäin suurta aktiivisuutta. Liikkeet lainehtivat eri maissa: Länsi-Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Espanjassa, USA:ssa, Meksikossa, Skandinavian maissa, Hollannissa jne.

Ylioppilaiden mielenosoitukset Saksan liittotasavallassa ja Länsi-Berliinissä olivat muodoltaan jyrkkiä ja täysin poliittisia sisällöltään. Nuoret aloittivat Län-

si-Berliinissä kesäkuun 2. päivänä 1967 vastalausemielenosoitukset poliisin murhattua ylioppilas Benno Ohnesorgin, ja ne jatkuvat yhä. Mielenosoittajat vaativat "poikkeuslakien" peruuttamista ja yhteiskunnallis-poliittisen elämän demokratisoimista. Uuden sysäyksen mielenosoituksille antoi murhayritys Saksan valtakunnallisen sosialistisen opiskelijaliiton erästä johtohenkilöä, Rudi Dutschkea vastaan. Murhayrityksen tekijä oli Josef Bachmann, kiihkeä fasismin kannattaja.

Länsisaksalainen aikakauslehti "Spiegel" kertoi 15.000 ylioppilaan tulleen kaduille vaatimaan amerikkalaishyökkäyksen lopettamista Vietnamissa. 25.000 ylioppilasta kokoontui sosialistisen opiskelijaliiton järjestämään vappujuhlaan. 150.000 ylioppilasta marssi kaduilla ja osallistui protestimielenosoituksiin Sosialistisen opiskelijaliiton kehotuksesta sen viikon aikana, jolloin liittopäivillä hyväksyttiin poikkeuslakeja. Mielenosoittajat protestoivat uusfasismin kasvua ja militarismia vastaan, vaativat sotilasmenojen vähentämistä, vaativat tunnustamaan Saksan demokraattisen tasavallan ja Euroopan sodanjälkeiset rajat, kieltämään uusnatsilaisen kansallis-demokraattisen puolueen.

Nuorison protestimielenosoitukset uusfasismin uhkaa vastaan ovat saaneet laajalti huomiota. Ylioppilaat valtasivat useita kertoja kokoussalit Münchenissä, Nürnbergissä, Hannoverissa ja muualla Länsi-Saksassa, missä NDP on pitänyt kokouksiaan. Vuoden 1968 loka-marraskuussa Länsi-Berliinissä, keväällä ja kesällä 1969 Münchenissä, käytännöllisesti katsoen ympäri vuoden 1970 Länsi-Berliinissä jne. nämä protestit huipentuivat ankariin yhteenottoihin uusnatsien kanssa.

Ylioppilasmielenosoitukset Springerin lehtikonsernia, yhtä länsisaksalaisen kapitalismin täysiverisintä instituutiota ja tajuntateollisuuden tyypillistä edusta-

jaa vastaan olivat selvästi poliittisia. Ne paisuivat niin laajoiksi ja kasvoivat niin voimakkaaksi mielenilmaukseksi, että ne pakottivat erinäisiä virallistenkin piirien edustajia lausumaan joitakin paheksuvia huomautuksia lehdistön ylenpalttisen monopolisoitumisen johdosta.

Italiassa ylioppilasmielenosoituksista tuli pysyvästi vaikuttava poliittisen elämän voimatekijä vuoden 1967 tammikuusta lähtien. Silloin oli Firenzessä opiskelijamielenosoitus, jonka mahtavat mainingit vyöryivät kaikkialle maahan. Maaliskuussa 1968 ylioppilaat aloittivat yliopistojen miehittämisen; huhtikuussa oli mielenosoituskokouksia ja marsseja Roomassa, Torinossa, Pescarassa. "Vasemmisto"-nuoriso vartioi suurimpien porvarillisten sanomalehtien toimituksissa korostaen siten toimintansa poliittista luonnetta. Kesäkuussa Milanossa leimahti todellinen kapina solidaarisuuden osoituksena Ranskan nuorten liikehtimiselle. Koko vuosi 1969 oli Italian sanomalehtien arvion mukaan pelkkää ylioppilaskapinain katkeamatonta sarjaa. Vuoden 1969 lopulla Italian kapitalistinen lehdistö kirjoitti huolestuneena lähes kaikkiin Italian yliopistoihin levinneestä ennenkuulumattoman voimakkaasta ylioppilasliikehtimisestä. Siinä oli mukana mitä erilaisimpia suuntauksia edustavia nuorisojärjestöjä kommunisteista vasemmistolaisiin katolisiin, ja esiintymiset huipentuivat välillä useita päiviä kestäneiksi taistelutoimiksi nuorten ja poliisin ottaessa yhteen. Lehdistö antoikin aiheellisesti tälle kaudelle kuvaavan nimen "kuuma syksy" 1969. Italian kommunistisen puolueen johtoon kuuluva Achilles Occetto lausui eräässä televisiokeskustelussa arvionaan nuorisoliikehtimisistä: "Nuorisokapina on objektiivisen luokkataistelun ja imperialismia vastaan käytävän taistelun dynaaminen ainesosa ja osoitus kapitalistisessa yhteiskunnassa kehittyvästä uudesta vallankumouksellisesta käymistilasta."

Erityisen vaikuttava ja oireellinen oli nuorisokapinan purkautuminen *Ranskassa* kesällä 1969. Huhtikuun loppupäivistä alkaen koko toukokuun ajan ja vielä pitkään kesäkuulla kapitalisminvastaisesti suuntautuva nuorisokapina ravisteli maata. Uutistoimistojen sähkeet Pariisista toukokuun alkupuoliskolla olivat kuin rintamatiedonantoja.

... Kuudentena toukokuuta koko Quartier Latin kaduilla; seitsemäntenä toukokuuta uusi mielenosoitus Pariisissa; kahdeksantena toukokuuta ministerineuvosto ylimääräisessä istunnossa; samana päivänä yli 60.000 ylioppilasta mielenosoituskulkueissa; 11. toukokuuta poliisi ampuu mielenosoittajia; 13. toukokuuta yleinen valtakunnallinen protestipäivä, johon ylioppilaiden ohella osallistuvat kaikki suurimmat ammatilliset keskusjärjestöt; mielenosoituksissa osanottajia: Brestissä 20.000, Cannesissa 15.000, Rouenissa 10.000, Le Havressa 10.000, Neversissä 20.000, Toulousessa 30.000. Le Mansissa, Nantesissa, Clermont-Ferrandissa verisiä yhteenottoja poliisin kanssa. Toukokuun 25. päivänä Romanian-vierailultaan juuri palannut presidentti de Gaulle matkustaa tuntemattomaan paikkaan, ylihuomenissa saadaan tietää hänen menneen Saarin alueelle, minne on sijoitettuna eräs Ranskan armeijan vahvimmista joukko-osastoista. Ministerineuvosto, kommunistisen puolueen johtoelimet, Yhtyneen sosialistipuolueen, demokraattisten ja sosialististen vasemmistovoimien liiton johto ovat lähes yhtämittaisesti koolla ... Toukokuun 16. päivänä äärimmäisyyssuuntausta edustavan ylioppilasliikkeen johtaja Cohn-Bendit julistaa Ranskassa vallankumouksellisen tilanteen ...

Siinä vaiheessa työväenluokan taistelu oli väkevää ja järjestelmällistä. Ranskalaiset kommunistit arvioivat sen yhdeksi viimeisten vuosikymmenten vaikuttavimmaksi kapitalisminvastaisen protestin purkaukseksi. Lakkotaisteluihin osallistuneiden työläisten suu-

ren määrän ohella myös erityisen korkeatasoisiksi politisoituneet taistelumenetelmät olivat tässä tilanteessa luonteenomaista ja kumosivat yltiövasemmistolaisia väitteitä työväenluokan "integroitumisesta" systeemiin. Lakkotaistelun vaiheissa työläiset valtasivat tehtaita ja muodostivat työläisvaliokuntia. Edistyksellinen lehdistö totesi työväenluokan tiedostaneen itsensä nyt voimakkaammin kuin koskaan ennen oman maansa kohtalon ratkaisijaksi.

"Ylioppilasvallankumous" uusiutui ankarana Sorbonnessa ja Nanterressa keväällä 1970 opiskelijoiden esittäessä protestinsa korkeakoulu-uudistuksen epäjohjonmukaisen toteuttamisen vuoksi.

Nuorison poliittinen liikehtiminen on sävyltään raivoisaa *USA:ssa,* missä nykyajan kapitalismin paheet ilmenevät keskittyneimmässä muodossaan. Sillä on useampia kehityssuuntauksia, ennen kaikkea imperialisminvastainen (protesti Vietnamin ja Kambodžan sotaa ja Amerikan maailmanstrategian muita aggressiivisia ilmauksia vastaan) sekä sosiaalinen (yksilön vapautuminen kapitalistisen "establishmentin" ikeestä, rotujen samanarvoisuus). Sitä mukaa kuin Amerikan yliopistot ovat yhä selvemmin muuttuneet teollisuusyhtymien tavallisiksi lisäkkeiksi ja nuoriso selvittänyt itselleen sen tosiasian, että korkeakoulutoiminta on sidottu erottamattomasti nykyiseen valtarakenteeseen, joka muuttaa korkeakoulun tavalliseksi tuotantolaitokseksi, "tietotehtaaksi", amerikkalainen opiskelijanuoriso on yhä voimakkaammin asettanut tavoitteeksi ihmisen vapauttamiseen pyrkivän yliopiston vastakohtana nykyiselle yliopistolle, joka tekee kasvateistaan vallan, voiton, tulon, tuontannon ja kulutuksen palvojia. Tämän väistämättömänä seurauksena on syntynyt vaatimus amerikkalaisen yhteiskunnan radikaalista uudistamisesta.

Erityisen kiivaaksi USA:n nuorison taistelu kehittyi syksyllä 1968 presidentinvaalikamppailun aikana ja

varsinaisina vaalipäivinä, jolloin New Yorkissa, Chicagossa, San Franciscossa, Washingtonissa ja muualla "vasemmistolainen" nuoriso joutui koviin kahakoihin poliisin ja fasistismielisten järjestöjen kanssa. Samoin tapahtui syksyllä 1969. Näiden liikehtimisten kärki suuntautui suoraan amerikkalaispolitiikkaa vastaan. Marraskuun 15. päivänä 1969 oli valtavia mielenosoituksia Vietnamin sotaa vastaan.

Myös vuoden 1970 aikana sodanvastaiset mielenosoitukset jatkuivat taukoamatta, ja niihin yhdistyi välittömästi protesti neekeriväestön syrjintää vastaan. Viranomaisten harjoittama raivoisa Mustien pantterien neekerijärjestön vaino nostatti laajan ja voimakkaan protestiliikkeen lukuisissa amerikkalaisissa kaupungeissa San Franciscosta Kentiin. USA:n kommunistisen puolueen jäsenen Angela Davisin, neekerien johtavan kansalaisoikeustaistelijan viemisestä oikeuteen nousi laaja protestoiva vetoomuskamppailu. Gus Hall, USA:n kommunistisen puolueen pääsihteeri, arvioi vuosien 1969—1970 aikana kehittyneen nuorisoliikehdinnän uudeksi, entistä kypsemmäksi poliittisen taistelun vaiheeksi.

Näin ollen vasemmiston taistelu kapitalistista superstruktuuria vastaan saa korostetusti poliittisen luonteen ja siksi se ulkonaisesti ilmenee muodoiltaan äärivallankumouksellisena. Siitä huolimatta kapitalistinen yhteiskunta näkee työväenluokan päävihollisenaan.

Esimerkiksi de Gaullen hallitus suuntasi politiikkansa päähyökkäyksen vuoden 1968 touko-kesäkuun kriisin jälkeen työläisiä vastaan, vaikka työläisten taistelu kehittyi siinä vaiheessa paljon maltillisemmin muodoin kuin nuorison mielenosoitukset.

Vasemmistonuorison luonnonvoimainen protesti koko nykyaikaisen teollisuusyhteiskunnan irrationaalisuutta vastaan, instituutioita vastaan, jotka se ymmärtää kapitalismin ikeen varsinaiseksi ylläpitäjäksi,

on korostetusta ”poliittisuudestaan” huolimatta väistämättömästi luonteeltaan paljon pintapuolisempaa kuin työväenliike, silloinkin, kun työväenliike kehittyy perinteisessä taloudellisen taistelun uomassaan. Esiintyessään kapitalisminvastaisin tunnuksin vasemmistoradikaaliset ryhmät protestoivat pääasiassa nykyisen kapitalistisen yhteiskunnan virkavaltaisuutta vastaan, joka sortaa yksilöä sinänsä. Niiden protesti ei suuntaudu nykyisen yhteiskunnan luokkarakennetta vastaan, vaan suurteollisuutta vastaan sinänsä. Kuten italialaisessa sanomalehdessä Corriere della Serassa todetaan, he uskovat ”pahan olevan lähinnä koneen oma ominaisuus, eikä niinkään sen käytön ehtojen... Marxilaisten kannalta kone sinänsä ei ole paha, vaan sen kapitalistinen käyttö. Radikaalien asenteille kokonaisuudessaan on luonteenomaista jyrkkä tieteen ja sen ohessa tekniikan ja teollisuuden arvostelu; se ei ole syytös kapitalismia vastaan, vaan tekniikkaa vastaan. Heidän hyökkäyksensä kohde on teollistunut yhteiskunta, teollisuus sinänsä ilman luokkahahmoa... Se on romanttista kritiikkiä, ja siihen on porvarillinen intelligentti iskeytynyt abstraktisessa spiritualismissaan”.

Sen katsomuksen mukainen, joka vasemmistoradikaaleilla on taloudelliseen ja poliittiseen taisteluun, on myös heidän näkemyksensä protestin muodoista ja vallankumouksellisen toiminnan tavasta.

Pikkuporvarilliselle vallankumoukselliselle vallankumous on luonnonvoimainen protesti epäoikeudenmukaisuutta vastaan, taistelua abstraktisen paremman unelmatulevaisuuden puolesta. Vasemmistoradikaalisten liikkeiden edustajat hyväksyvät vallankumoustaktiikan ainoaksi kriteeriksi vasemman äärilaidan asemissa olemisen ja taistelun äärimmäisyysmuotojen julistamisen. Tästä seuraa että ollaan täysin välinpitämättömiä suorittamaan arviointia kehitysvaiheen objektiivisista mahdollisuuksista ja siitä, mikä on maan

ja yhteiskunnan valmiuden aste vallankumousta ajatellen. Siitä maksimalismi.

Kaikki tietävät Trotskin aikoinaan edustaneen samanlaista asennetta jatkuvan vallankumouksen teorian tulkintoineen, joita Lenin sanoi hassuksi tai nurinkuriseksi vallankumouksellisuudeksi. Marxilaiset eivät ole koskaan yhtyneet niihin, jotka siirtävät painopisteen vallankumouskäsitteen sisällöstä vallankumouksen suorittamisen muotoihin. Lenin, lokakuun vallankumouksen johtaja, sanoi: "Valtiovallan siirtyminen luokan käsistä toisen l u o k a n käsiin on *vallankumouksen* ensimmäinen, tärkein perustunnusmerkki tuon käsitteen tarkassa tieteellisessä sekä käytännöllis-poliittisessa merkityksessä" (osa 24, s. 26).

Kaikensävyisten äärivasemmistolaisten perusvirheenä juuri onkin perussisällön ja muotojen siirtyminen paikoiltaan, vallankumousprosessin sisällön korvaaminen kaikkein jyrkimmillä protestoimisen muodoilla, jotka korotetaan pyhän säännön asemaan.

Vallankumouksellisen sodan eikä mitään muuta, vain aseellisen kapinan tunnustavat yltiövasemmistolaiset vallankumoukselliseksi toiminnaksi; kaiken muunlaisen taistelun vallassaolevia luokkia vastaan ne leimaavat opportunismiksi, "institutionalisoitumiseksi", yhdentymiseksi kapitalistiseen järjestelmään.

Jokapäiväisen taistelun kieltäminen ja taiteilu vallankumouksellisella sanahelinällä jolla vaaditaan seikkailuhenkisiä, äärimmäisyyksiin meneviä taistelumuotoja, johtaa yltiövasemmistolaiset mitä mielettömimpiin johtopäätöksiin. Konkreettisista olosuhteista piittaamatta he esim. ehdottavat demagogisesti aloittamaan partisaanisodan kehittyneissä kapitalistisissa maissa. Ranskan vasemmisto-opiskelijain johtajat, Cohn-Bendit, Souvageaux ja muut esittivät vuoden 1968 toukokuun kriisin aikana sellaisia tunnuksia kuin "kapitalistinen kaupunki on viidakkoa" ja vii-

dakossa on taisteltava viidakon menetelmin. Erityisen suuren suosion on saavuttanut eräiden latinalaisamerikkalaisten vallankumouksellisten ajatus, että ei olisi tarpeellista välttämättä odottaa objektiivisten ehtojen kypsymistä vallankumouksellisen mullistuksen suorittamiselle, että vallankumouksellinen kriisi voidaan luoda taistelun edistyessä ja taistelun omalla voimalla. Tähän näkökantaan nojautuen vasemmistojohtajat julistivat tilanteen Ranskassa toukokuun puolivälissä vallankumoukselliseksi, kutsuivat ottamaan vallan ja kumoamaan de Gaullen hallituksen.

Tiedämme, mihin se johti. Suuri osa valitsijoista säikähti katutaistelujen rajuja muotoja, ja siitä monopoliporvaristo sai käteensä valtin käydäkseen hyökkäämään demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastaan.

Kommunistit ovat aina suhtautuneet erittäin harkitsevasti vallankumouksen valmistelun ongelmaan, sen objektiivisten ehtojen kypsymiseen ja mm. kysymykseen nykyaikaisen sosialistisen vallankumouksen luonteesta. Tämän kysymyksen ratkaisemisesta riippuu vallankumouksellisen työväenliikkeen konkreettinen strategia ja taktiikka. Kehittyneiden kapitalististen maiden kommunististen puolueiden on välttämätöntä vastata kysymykseen: miten on edettävä kohti sosialistista vallankumousta. Olisiko odotettava vallankumouksellista tilannetta ja silloin järjestettävä ratkaiseva isku, vai taukoamattomalla, sitkeällä taloudellisella ja poliittisella taistelulla valloitettava asema kerrallaan ja siten tultava valmiiksi ottamaan vallankumouksellinen tilanne vastaan hyvin varustautuneena.

Tätä varten on selvitettävä, tuleeko sosialistinen vallankumous nykyajan olosuhteissa olemaan lyhyt tapahtuma vai pitkäaikainen kehitysprosessi. Marxilainen ajattelu kehittyneissä kapitalistisissa maissa pitää lähtökohtanaan sitä näkemystä, että nykyisissä

olosuhteissa täytyy ottaa huomioon vallankumouksen pitkäaikaisuus. Vallankumouksellisia uudistuksia ei tule lykätä päivään, jolloin vallankumouksellinen tilanne syntyy. Sen odottaminen merkitsisi asettumista toimettomaan olotilaan, luopumista taistelemasta syvällisten sosiaalisten uudistusten puolesta nykyaikaisessa kapitalistisessa yhteiskunnassa.

On ilmeistä, että tällä suuntauksella ei ole mitään yhteistä äärivasemmistolaisten sissiteorioiden kanssa. Kaiken järjestyneisyyden halveksunta ja kaikille anarkismin ilmenemismuodoille ominainen sattuman ja luonnonvoimaisuuden palvonta johtaa siihen, että vasemmistoradikaaliset teoreetikot saarnaavat luopumista kaikenlaisista johtavista elimistä tai keskuksista ja vakituisista johtajista väittäen, että näin vallankumousliike voisi välttää byrokratisoitumisen.

Vastaavasti myös vallankumouksellisen etujoukon roolia koskevat "vasemmistolaiset" teoreettiset rakennelmat ovat mahdottomia. Niinpä Cohn-Bendit vakuutti haastattelussaan Jean-Paul Sartrelle: "On hylättävä johtavan etujoukon osuutta koskeva teoria ja omaksuttava yksinkertaisempi ja reilumpi teoria aktiivisesta vähemmistöstä, joka toimii pysyvästi vaikuttavana, ihmisiä toimintaan nostattavana hiivana... Spontaanisuus saa sijaa yhteiskunnallisessa liikkeessä. Se nimenomaan, eivätkä suinkaan johtavan ryhmän esittämät tunnukset, antavat sysäyksen eteenpäin."

Vain spontaani ja valvomaton vallankumouksellisen toiminnan kehitys pystyisi siten kumoamaan kapitalismin ja turvaamaan voiton uudelle järjestelmälle, jota edustaa "vallankumouksellinen etujoukko" joka tiedostaa "nykyisen yhteiskunnan hyvinvoinnin sorrolle rakennetuksi." Toisin sanoen tuon epämääräisesti hahmotellun sosialismin välttämättömänä edellytyksenä olisi tämän perustosiasian yksinkertainen ymmärtäminen sekä "vallankumouksellinen toiminta" ja "contra-instituuttien" muodostaminen absoluuttisen op-

positioasenteen aineellisena ilmauksena.

Tämänkaltainen käsitys vallankumousprosessista on syvästi vastakohtainen Marxin opille, sen vallankumousteorialle ja vallankumouksellisen taistelun käytännölle.

Pyrkimys tehdä yhdestä ainoasta taistelumuodosta yleispätevä on jo sinänsä dogmaattinen ja perussisällöltään ei-vallankumouksellinen pyrkimys. Taistelumuodot eivät voi syntyä kenenkään keksiminä eikä niitä voi omaksua sivulta käsin, ulkopuolelta. Niitä syntyy joukkojen liikkeen prosessissa ja ne ovat riippuvaisia kunkin historiallisen ajankohdan konkreettisista erikoispiirteistä. Siksi Lenin korosti tarmokkaasti, että vallankumouksellisen luokan on tehtävänsä toteuttaakseen osattava hallita yhteiskunnallisen toiminnan kaikkia muotoja ilman poikkeuksia ja oltava valmiina vaihtamaan nopeasti ja yllättävästikin muodosta toiseen.

Arvostellessaan yltiövasemmistolaisia illuusioita sosialismiin pääsemisestä kertaheitolla V. I. Lenin huomautti tällaisten katsantokantojen seikkailunomaisuudesta ja niiden suunnattomasta vaarallisuudesta. Hän kirjoitti: "Oikeaa vallankumoustaistelijaa uhkaava suurin vaara — ehkäpä ainoakin vaara — on yltiövallankumouksellisuus, sen unohtaminen, missä rajoissa ja oloissa on sopivaa ja hyödyllistä soveltaa vallankumouksellisia menetelmiä" (osa 33, s. 91).

Vihollisuusasenne kommunistisiin puolueisiin vie "vasemmiston" rautaisen väistämättömästi ratkaisemattomiin ristiriitoihin. Siten esim. Saksan liittotasavallan vasemmistolaiset ylioppilaat, samalla kun he esiintyvät Saksan kommunistisen puolueen legalisoimisen puolesta, koska ilman sitä ei mikään reaalinen monopolisminvastainen taistelu ole mahdollista, kehottavat olemaan varuillaan toisaalta valtion pakkotoimenpiteiden ja toisaalta "niiden saartoliikkeiden varalta, joilla puolueeseen kuuluvat kommunistit voi-

vat yrittää sitoa uuden opposition".

Kuten tunnettua, vuosien 1967—1968 aikana Saksan liittotasavallassa, Skandinaviassa ja etenkin Ranskassa ylioppilasliikehtimisten yhteydessä kommunisteja arvosteltiin ankarasti "vasemman laidan" taholta. Siinä mentiin niin pitkälle, että eräät ylioppilasjohtajat jopa julistivat kommunistien yhdessä sosialistien kanssa pelastaneen yksilönvallan järjestelmän, vaikka kommunistinen puolue juuri siinä vaiheessa johti ennenkuulumattoman laajaa työväenluokan taisteluliikettä.

Kommunististen puolueiden nykyisissä olosuhteissa toteuttama politiikka, joka suuntautuu työtä tekevien etujen puolustamiseen, heidän saamisekseen tieteellisen sosialismin ideologian kannalle sekä valmistelemaan sosialistisia perusuudistuksia, on saavuttanut kansanjoukkojen keskuudessa laajaa, yhä kasvavaa arvostusta. Laaja kommunistinen liike on noussut aikamme vaikutusvaltaisimmaksi poliittiseksi voimaksi. Taukoamattomassa taistelussa luokkavihollisia vastaan nykyajan kommunistinen liike on kehittynyt tekijäksi, joka vaikuttaa ratkaisevalla tavalla koko ihmiskunnan kehitykseen. Sen puolella on se objektiivinen lainmukaisuus, että työväenluokka on astunut maailmanhistoriallisen tehtävänsä suorittamisprosessissa aikakauden keskipisteeseen, aikakauden, jonka pääsisältönä on siirtyminen kapitalismista sosialismiin.

Vasemmistolainen sivistyneistö työväenluokan luokkaliittojen järjestelmässä

Kapitalistisen yhteiskunnan perusluokka-antagonismi — vastakohtaisuus työväenluokan ja porvariston välillä — kytkeytyy nykyaikana kiinteästi niihin ristiriitoihin, joita on suurpääoman ja erilaisten ei-proletaaristen luokkien ja kerrostumien välillä, jotka eri muodoissa kokevat omalla kohdallaan kapitalistisen riiston taakan. Nämä luokat ja kerrostumat, ennen kaikkea pikkuporvaristo, eivät niille yhteiskunnallisessa tuotannossa kuuluvan väliluokka-aseman vuoksi kykene itse järjestämään johdonmukaista ja voitokasta taistelua monopolipääomaa vastaan.

Nämä sosiaaliryhmät voivat päästä vapautumaan kapitalismin sorrosta vain työväenluokan, kapitalistisen yhteiskunnan ainoan johdonmukaisesti vallankumouksellisen luokan johtamina. Vapauttaessaan itsensä työväenluokka vapauttaa koko yhteiskunnan. Tämä marxismin asettamus ilmaisee erityisen selkeästi ajatuksen proletariaatin johtavasta osuudesta työtä tekevien ja riistettyjen koko suuren joukon vapautusliikkeessä, ajatuksen työväenluokan hegemoniasta yhteiskunnallisessa kehityksessä.

Näin ollen kysymys työväenluokan etujoukon — marxilais-leniniläisten puolueiden — suhtautumisesta nykyajan vasemmistoradikaalisiin liikkeisiin on osa proletariaatin liittoutumisongelmaa nykyoloissa, monopolisminvastaisen liittoutuman muodostamisen osaongelma.

Tiedämme kuitenkin vasemmistovirtauksille ja -ryh-

mille olevan leimallista halu pysyä riippumattomina kaikista. Ensinnäkään niillä ei ole vähintäkään halua toimia työväenluokan johdettavaksi alistettuna voimana, ja lisäksi niiden asenne työväenluokkaan ja sen marxilais-leniniläiseen etujoukkoon on vihamielinen. Niissä ilmenee haluttomuutta ymmärtää pohjaan asti nykyisen porvarillisen yhteiskunnan yhteentörmäysten luokkaluonnetta. Toisaalta työväenluokka kokee ärsyttävinä vasemmistoradikaalien jyrkät tempaukset. Sen osoittavat yhtä hyvin tapahtumat Ranskassa kuin ylioppilasliikkeen eristäytyminen työväenluokasta Saksan liittotasavallassa. Kehittyneiden kapitalististen maiden valistuneimmat työtätekevien kerrokset käsittävät, että sosialismia ei voida saavuttaa anarkistien sekasortoisilla hulinatapahtumilla eikä eräiden tarjoileman partisaanisodan tietä, Ranskan kommunistisen puolueen pääsihteerin Waldeck Rochetin ajatusta lainataksemme.

Proletariaatin luokkatavoitteiden menestyksellinen toteuttaminen riippuu mitä välittömimmin sen kykenevyydestä koota ympärilleen laajat kansanjoukot ja ottaa johtoonsa niiden kamppailu kapitalistista sortoa vastaan. Kapitalismissa vallitsevien yhteiskunnallisten suhteiden kokonaisuus ei koskaan rajoitu pelkästään suhteisiin porvariston ja työväenluokan välillä. Taipumus yhteiskunnan voimistuvaan jakamiseen kahteen antagonistiseen luokkaan, mikä on elimellisesti ominainen kapitalismille, ei merkitse keskikerrostumien täydellistä liukenemista ja fyysistä katoamista, sillä kapitalismi ei toisaalta eliminoi vanhoja talousmuotoja ja niihin liittyviä sosiaalisia ryhmiä olemattomiin, ja toisaalta se itse alituisesti luo uusia välikerrostumia. Kaikki tämä tekee kysymyksen proletariaatin solmimista luokkaliitoista ensiarvoisen tärkeäksi.

Kysymys proletariaatin luokkaliitoista sai loistavan ratkaisun V. I. Leninin teoksissa, hänen kehittämäs-

sään opissa työväenluokan liitosta talonpoikaiston kanssa imperialismin olosuhteissa. Tämä oppi sai täydellisen vahvistuksen lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen käytännössä, joka antoi kansainväliselle työväenluokalla äärettömän rikkaan kokemuksen liitosta talonpoikaiston kanssa ja tämän liiton erilaisten muotojen kehittämisestä vallankumoustaistelun kunkin vaiheen objektiivisten tehtävien mukaisesti. Kansandemokraattiset vallankumoukset Euroopassa ja Aasiassa sekä Kuuban vallankumous rikastuttivat myöhemmässä vaiheessa monessa mielessä työväenluokan ja talonpoikaiston vallankumouksellisen liiton kokemusta.

Luokkaliittojen ongelma on kokenut tietyn muuttumisen nykyisissä olosuhteissa valtiomonopolistisen kapitalismin ja tieteellisteknisen vallankumouksen kehityksen yhteydessä. Talonpoikaiston sosiaalisessa rakenteessa tapahtuneiden siirtymien tuloksena, kun maataloudessa työskentelevän väestönosan suhteellinen osuus on merkittävästi supistunut ja maaltapako jatkuu ja siihen liittyvä kaupunkilaistumisprosessi kehittyy, ei ajatuksella proletariaatin liitosta talonpoikaiston kanssa useissa maissa (USA, Englanti, Länsi-Saksa ym.) enää ole sellainen ensisijainen asema kuin ennen, joskin se on säilyttänyt periaatteellisen merkityksensä.

Tälle aatteelle antaa uusia näköaloja tieteellisteknisen sivistyneistön nopea kasvu. Tämä ryhmä on mitä elämän- ja työolosuhteisiin tulee lähellä teollisuusproletariaattia ja saa kokea kapitalismin harjoittamaa sortoa. Nämä sivistyneistökerrostumat esittävät nykyään merkittävää osaa kapitalistisen yhteiskunnan kaikissa yhteiskuntataloudellisissa prosesseissa. ”Sen sosiaaliset edut yhdentyvät työväenluokan etujen kanssa, sen pyrkimys luovaan toimintaan törmää omistavien monopoliherrojen etuja vastaan, joille voitto on kaikkein tärkein”, todetaan kommunististen ja

työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen pääasiakirjassa vuodelta 1969.

Kuten olemme voineet todeta, vasemmistolaisen sivistyneistön ja opiskelijanuorison kapitalisminvastaiset mielialat ovat kiistaton tosiasia niiden saamista mahdollisimman eriskummallisista ja riehakkaista muodoista huolimatta. Näissä olosuhteissa "uudet vasemmistovoimat" ovat proletariaatin luonnollinen liittolainen monopolisminvastaisessa taistelussa, ja tämän liiton varmistaminen on ensisijaisen tärkeä poliittinen asia.

Sanomattakin on selvää, että se ei vielä yksinään riitä työväenluokan liittolaisongelmaa ratkaisemaan. Laajan monopolisminvastaisen liittoutuman luominen edellyttää kaikkien niiden luokkien ja yhteiskuntakerrostumien kokoamista työväenluokan ympärille, jotka objektiivisesti pitävät valtiomonopolistista järjestelmää vihollisenaan.

Kysymys vallankumouksellisen proletariaatin puolueen joukkoluonteesta liittyy kiinteästi kysymykseen hegemonian saavuttamisesta sosialistisessa vallankumouksessa. Tässä mielessä on erittäin tärkeää tutkia lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen ja bolševikkien puolueen kokemusta, puolueen joka vuonna 1917 pystyi lyhyessä ajassa ihmeellisiltä tuntuviin aikaansaannoksiin: se kykeni suhteellisen vähälukuisesta, maanalaisuudessa tsaarin vallan ankarasti vainoamasta puolueesta muuttumaan joukkopuolueeksi, joka vei mukanaan taisteluun vanhan Venäjän työtätekevän väestön enemmistön.

Joukkopuolueeksi kehittymisen tie ei toki ole helppo, ei varsinkaan jos joukkomittaisuuteen joudutaan pyrkimään kilpaillen suurten vakiintuneiden porvarillisten ja reformististen puolueiden kanssa, joilla on merkittävä sijansa työväenluokan ja muiden työtätekevien ryhmien keskuudessa. Silti lopullista päämäärää ei pääse lähestymään kulkematta tuota tietä.

Tie joukkojen luo kulkee laajojen demokraattisten liikkeiden järjestämisen ja kansanomaisten taistelutunnusten hyväksymisen avulla siinäkin tapauksessa, kuten lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen kokemus opettaa, että nuo taistelutunnukset eivät abstraktis-teoreettiselta kannalta tarkasteltuina aina ole ehdottoman vedenpitäviä. On välttämätöntä kuunnella tarkoin joukkojen toiveita ja vaatimuksia, ottaa ne mukaan aseistukseen siinä mielessä, että päästään turvaamaan joukkokannatus työväenluokan vallankumoukselliselle puolueelle. Kansanomaisten tunnusten hyväksyminen ja äärimmäisen vakava ja vilpitön suhtautuminen siihen liittyviin seikkoihin on paras ja monesti ainoa muoto, jota käyttäen joukot johdatetaan hyväksymään ja ymmärtämään sosialistisen vallankumouksen tehtävät.

Työväenluokan ja vasemmistolaisen älymystön liiton toteuttaminen käytännössä on äärimmäisen monimutkainen ongelma. Sitä on valmisteltava pitkäaikaisella työllä, jolla luodaan keskinäinen luottamus ja lujitetaan sitä, poistetaan ymmärtämyksen puuttuminen, hävitetään vihollispropagandan jättämät jäljet jne. Niin vaikea kuin tämä tehtävä onkin, se on silti reaalisesti toteutettavissa. Yhtenä takeena siitä on se, että älymystön vasemmistoradikaalinen liike asettaa tällä hetkellä itselleen entistä selvemmin tavoitteeksi poliittisen lähentymisen työväenluokan kanssa.

Ylimalkaisen samastava suhtautumistapa puolueen ulkopuolella oleviin oppositioliikkeisiin on aina ollut kommunisteille vierasta. Kommunistit eivät suinkaan kiellä "vasemmiston" merkittävän suuren osan vallankumouksellista potenssia ymmärtäen, että näiden ihmisten vallankumoukselliset mielialat ovat ensi sijassa kapitalistisen riiston aiheuttamia ja että niiden kärki suuntautuu kapitalismia vastaan. Kommunistiset puolueet puoltavat ankaran eriytyvää suhtautumista "vasemmistoon" vaatien, että rehelliset ja vil-

pittömät, mutta hyvässä tarkoituksessaan erehtyvät ja oikeaa tietä etsivät henkilöt on osattava erottaa anarkistis-trotskilaisen lajin suunsoittajista ja vouhottajista, jotka suuntaavat arvostelunsa tulen kokonaisuudessaan eturivin proletariaattia ja sen etujoukkoa vastaan suoden hallitsevalle porvaristolle kuitenkin hivenen hyväksymistä.

Useissa maissa on syntynyt määrätynlainen liitto vasemmistoradikalismin edustajien ja vasemmistososialistien sekä myös vasemmistoradikalismin edustajien ja kommunistien välillä. Siten Italian kommunistinen puolue nauttii suurta arvovaltaa vasemmistolaisten ylioppilaiden keskuudessa. Kommunistinen puolue pyrkii lähestymään uudella tavalla niiden ongelmien analyysia, jotka nuorisoliike on nostanut päiväjärjestykseen. Juuri tässä yhteydessä ylioppilasliike entistä laajemmin tajuaa itselleen välttämättömäksi olla poliittisessa yhteydessä työväenluokan taisteluun. Ensimmäiset yhteistyöyritykset ovat jo todettavissa: ylioppilaat antoivat tukensa Fiat-autotehtaiden ja muiden yritysten työläisten lakkotaistelulle, työväenliikkeen ja ylioppilasliikkeen edustajilla on ollut yhteisiä tapaamisia. Italian kommunistisen puolueen johtoon kuuluva Giorgio Amendola kirjoittaa: ”Asetetaan kysymys ylioppilasliikkeen aatteellisesta ja poliittisesta suuntautumisesta ja sen toiminnan johtamisesta. Toiminnan johdon tulee olla autonomista ja liikkeen sisältä lähtevää, mutta se ei voi suurta vahinkoa kärsimättä asettua työväenliikkeen luokkaelinten — puolueen ja ammattiliittojen toteuttaman työväenliikkeen johdon vastustajaksi.” Yhteistyösuhteet Italian kommunistisen puolueen ja Italian sosialistisen proletaariyhtenäisyyspuolueen kesken on järjestetty.

Vaatimus Saksan kommunistisen puolueen julkisen toiminnan oikeuksien tunnustamisesta on tullut Saksan liittotasavallan vasemmistojärjestöjen yhdeksi tär-

keimmäksi vaatimukseksi. Mm. saksalaisten ylioppilaiden sosialistinen liitto ja Sosialistikeskus toimivat sen merkeissä.

Ranskan kommunistisen puolueen sihteeri Georges Marchais totesi puheessaan RKP:n 19. edustajakokouksessa: "Puolue tulee edelleen tekemään voitavansa luottamuksen aikaansaamiseksi työväenluokan ja ylioppilasnuorison välillä". Vuoden 1970 maaliskuussa RKP:n johto lähetti Yhtyneen sosialistisen puolueen, ei-kommunistisen nuorison keskuudessa tiettyä arvovaltaa nauttivan puolueen johdolle kirjeen ehdottaen neuvotteluja yhteistoiminnasta kapitalisminvastaisessa taistelussa. YSP:n johto otti neuvottelutarjouksen vastaan.

Tässä tilanteessa marxilais-leniniläiset arvostelevat ankarasti teorian eklektistä sotkua ja käytännön toiminnan seikkailuhenkisyyttä, joihin vasemmistoradikaaliset ryhmät syyllistyvät, torjuvat antikommunismia ja pyrkivät tuomaan tieteellisen sosialismin ideologiaa tähän omalaatuiseen ja kovin kirjavaan liikkeeseen korostaen vakavan erittelevän keskustelun äärivasemmistolaisten kanssa olevan välttämätöntä.

"Omassa maassamme tulemme tekemään mitä tarkimman eron kahden ilmiön välillä: toisaalta monille nuorille ominaisen ja useimmiten kapitalistisen järjestelmän vastaiseen taistelupyrkimykseen liittyvän kärsimättömyyden, joka toisinaan purkautuu muodoissa, joita olemme velvolliset arvostelemaan, ja toisaalta maolaisten ja trotskilaisten pikkuryhmien välillä, jotka ryhmät käyttävät provokatorisesti omiin tarkoituksiinsa nuorison spontaania taistelumieltä ja vallankumouksellisia pyrkimyksiä", sanoi Waldeck Rochet kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisessä neuvottelukokouksessa Moskovassa vuonna 1969. Kommunististen puolueiden tehtävistä nuorison vetämiseksi mukaan toimintaan neuvottelukokous korosti, että puolueet levittävät nuorison riveihin tieteellisen

sosialismin aatteita, selvittävät, millaisia vaaroja piilee erilaisissa "pseudotieteellisissä aatteissa, jotka saattavat vaikuttaa nuorisoon, pyrkivät auttamaan nuorisoa löytämään oikean tien imperialismin vastaisessa taistelussa ja nuorten oikeuksien puolustamisessa. Vain läheinen yhteys työväenliikkeen ja sen kommunistisen etujoukon kanssa voi tarjota nuorisolle todella vallankumouksellisia näköaloja".

Nykyisissä olosuhteissa on mahdollista suunnata nuorison, älymystön, pikkuporvariston erään osan tyytymättömyyden kasvu niiden ja työväenluokan yhteisen monopolisminvastaisen taistelun uomaan, saada ne laajan imperialisminvastaisen demokraattisen yhteistoiminnan osanottajiksi.

Tällaisten liittojen muodostumisen mahdollisuuden on jo viime vuosien käytäntö vahvistanut. Näinä vuosina kapitalistisissa maissa on ollut paljon joukkoesiintymisiä rauhan, kansallisen riippumattomuuden, demokratian, sosiaalisten uudistusten puolesta, joiden yhteydessä työväenluokka on solminut ja laajentanut liittoja ei-proletaaristen kerrostumien ja niiden järjestöjen kanssa.

Työväenluokan ja keskikerrostumien varsinaisen joukon perusedut yhtyvät entistä enemmän, ja se antaa objektiivista pohjaa näiden liittojen vahvistamiselle ja vakinaistamiselle. Johdonmukainen taistelu monopoleja vastaan johtaa keskikerrostumia objektiivisesti yhteistyöhön työväenluokan kanssa ei ainoastaan yhteiskunnan demokraattisen, vaan myös sosialistisen uudistamisen hyväksi.

SISÄLTÖ

TYÖVÄENLIIKKEEN TIETOKIRJOJA · TASKUSARJA

Karl Marx · Friedrich Engels
KOMMUNISTISEN PUOLUEEN MANIFESTI

Friedrich Engels
SOSIALISMIN KEHITYS UTOPIASTA TIETEEKSI

Karl Marx
KANSANTALOUSTIETEEN ARVOSTELUA

Josef Schleifstein
Johannes von Heiseler
LENIN JA TROTSKI

Karl Marx
PARIISIN KOMMUUNI

Friedrich Engels
ANTI-DÜHRING

Tuure Lehén
MARXILAISUUDEN ALKUKYLVÖÄ SUOMESSA

A. I. Borisov
"VASEMMISTO"-RADIKALISMI JA TYÖVÄENLIIKE
kehittyneissä kapitalistisissa maissa

32. 4.